

Vendutie

op Vrijdag den 5 December 1856,

voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.* van 12 kisten Lijnwaden, Cachemiren en half zijden Shalws. Eene partij gele en groene Verf. Koek, Bakket, Hammen, Zoetemelkache en Edamsche Käsen.

200 Margo houten Balken, Singapore balken.

Eene fraaije New Foundlandsche Hond

en Goed zingende Kanarievogels.

(3098)

Op de Vendutie van Vrijdag 5 December aanstaande,

bij *Abeelen, Dennison & Co.* zullen voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:

20 kisten à 4 dozijn Superiore **JULIEN MEDOC**, van het welbekende merk *Cruss & Fils freres.* en

27 kisten à 4 dozijn **ST. JULIEN MEDOC**, van het merk J T F.

Beide partijen beschadigd door zeewater aangebragt van Bordeaux met het Fransche schip *Bougainville*, gezagvoerder *Albo.* (3092)

Vendutie te Tangerang

op Zaterdag den 6 December 1856,

van ruim **HONDERD TJAINGS PADIE.**

(3107)

Vendutie

op Maandag den 8 December 1856,

wegens Vertrek, voor de woning van den WelEd. heer **G. Buis**, aan den weg naar Bazar Baroe, door *B. J. Leon.*

van twee zoo goed als nieuwe Bendies, met Engelsche veeren en oliebusen, hardlopende Paarden, 1 span hardlopende Sumbawa paarden van 4 voet, een Reisen Kinderwagen, voorts mooie spiegels en schilderijen, mahoniehouten Banken, Stoelen en Tafels, goed brandende Rang- en Tafellampen, Tafel- en Theeserviezen, Glaswerk, eenig Zilverwerk, benevens eene zeer mooie collectie Bloemen in potten, enz. (3118)

HOUT-VENDUTIE

Op Woensdag den 10^{den} December 1856.

Op het Heemraden plein

à 2 pCt. Vendu Salaris

van eene partij jattiehouten balken, waaronder verscheidene van groote dimensiën, doodkistplanken, dui- gen, enz. enz.

(3147)

JOHN PRYCE & Co.

Tegen het einde van December of

in het begin van Januarij e. k.

zal bij den ondergeteekenden **VENDUTIE** worden gehouden van diverse goederen, waaronder eenige koeijen. Bij hem zijn verders te koop p. m. 100 000 stuks dakpannen en 4800 vloersteen en 18 duim, voorhanden bij en af te halen van het fabriek Kamarogan aan de Onder Andier of Pontang rivier in het Bantamsche. Te Batavia informatiën te bekomen bij de firma **D. N. Suijs & Co.**

(3099)

J. C. LE CONGE.

SRANG, 28 November 1856.

Steeds verkrijgbaar:

de alom bekende solide **Mek- en Straatlantaarns** uit de fabriek van *L. Jaudas te Samarang.*

(3138)

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

blik hem overtuigde, dat 't val ledig was. Toen hij echter het vertoornde gelaat van Benjamin zag en hem met sombere stem hoorde herhalen: „De wolf is er niet meer!” begreep de pachter Sutton, dat zijn jonge makker zelf de bedrogene was.

„De wolf was er alzoo heden morgen in? vroeg hij.

— Of hij er in was, hernam Ben, of hij er in was? Zie slechts zijne hairen en zijn spoor. Bij mijne zaligheid kan ik u bezweren, dat hij er in was! Het is nauwelijks een uur geleden, dat ik hem gezien, met mijne eigen oogen gezien heb. Zie dese balken en zeg mij of drie wolven sterk genoeg zijn ze te verschuiven?

— Maar zijt gij zeker dat het inderdaad een wolf was? vroeg Sutton.

— Bij den duivel! riep Ben, dubbel vertoorn dat men hem zulk eenen strek gespeeld had en van eene leugen verdacht hield. Gelooft gij dat ik geen en wolf van een ander dier kan onderscheiden? Hoe meer ik er over nadenk, hoe meer ik mij overtuig dat iemand mij een' slechten strek gespeeld heeft. Dat hij zich wachtte! De gevangene wolf was de mijne; die het gewaagd heeft hem te bevrijden, zal hem als ik het ontdek, duur betalen.

— Bah, bah! zeide Sutton, dat is eene vreemde geschiedenis. Hoe zal iemand hierheen gekomen zijn

Bij de Gebroeders Beynon,

op het Stadhuisplein,

PAS ONTPAKT:

eene fransche factuur bestaande uit:

groote en kleine spiegels en schilderijen in rijk vergulde lijsten, fraaije porcelainwerken, als: tafel- en déjeuné-serviezen, bloemvazen, beeldjes, étagère voorwerpen en prachtige presentkopen; provisiën en dranken, als: julienne; petits pois, cèpes à l'huile, champignon, lamproies, truffels, sardijntjes salafis, asperges, carottes au jus, celerie au jus, soorten van pates en vleesch, champagne, mousseux muscatel, mousseux non pareil, roode wijn à 4 dozijn, alsmede eau de lavende van *Gosnell & Co.*, eau de cologne, eau de lavende ambrée, lakens, satin de laine, zijden hoeden, petten, copieer inkt, postpapier, benevens mode artikelen; voorts massief mahonyhouten spiegelkasten, bonheur du jour, secretaires, speeltafels, pianotabouretten, staande toiletspiegels, allen naar den laatsten smaak vervaardigd, en ook eenige gouden en zilveren cylinder en anker horologiën, verders eene partij fijne rhijnwijnen als scharlachberger, rhodesheimerberg, hochheimer, dochdechanay, geisenheimer, rhotenberg, steinberger cabinet, schloss, johannisberg cabinet, enz., enz., zoo ook pas ontvangen eene factuur losse brillanten en bloedcoralen. (3126)

ST. NICOLAAS.

E. BINCHON zal ter gelegenheid van dit feest zijne toko op de avonden van 5 en 6 December geopend houden en is voorzien van een fraai assortiment speelgoed. (3140)

ONTPAKT:

eene prachtige partij marmeren voorwerpen, allen echt en gegarandeerd, fraaije chiniseriën, kinderwagens, superieure thee, etc., etc., bij

(3149)

CHAMA, LAUGIER & ESMIOL.

Pas ontvangen:

St. Nicolaas Bier en St. Nicolaas Koek.

(3090)

F. LE DUC, Noordwijk.

St. Nicolaas-Feest.

Op 5/6 December zal de Toko 's avonds open blijven en ter dier gelegenheid verkrijgbaar zijn:

Klein **St. Nicolaas Gebak**, groote **Buiters.**

VELJERS en VELJERS.

Allerhande hju **Suikerwerk**, veel **Speelgoed** van 1/2 rec. tot f 25 het stuk.

Groote **Fransche Poppen**, **Prachtige Maudjes** met **Kunstabloemen** voor Feesttafels.

Diverse **Cadeaux Voorwerpen**, enz.

(3098)

J. VAN DEN MUIJSENBURG.

Goede Vatwijn

Pauillac Médoc.

(3087)

L. PLATON.

PRACHTIGE SALON SPIEGELS

diverse grootte.

(3086)

L. PLATON.

Versch St. Nicolaas Gebak, Suikerwerk

en **Surprises**, alsmede voorwerpen, geschikt tot **cadeaux**, bij

(3141)

S. B. VAN KLEEFF, Rijswijk.

VERKRIJGBAAR:

GOUDEN EN ZILVEREN HOROLOGIEN, gemailleerde **Uurwerken** voor **Dames**, voorzien van kleine **diamanten**.

(3068)

RENAUD.

ST. NICOLAAS.

De toko van **Chama, Laugier & Esmiol** zal iederen avond van 5, 6 en 7 prachtig verlicht en gedeeoerd zijn.

Men zal zich kunnen voorzien van Voorwerpen tot **Cadeaux**, **brillante Nécessaires** en **Werkdoozen**, **Speelgoed**, **Wagentjes**, **Versch en St. Nicolaas gebak**, **Bonbons**, **Suikerwerk**, **Surprises**, **Boterletters**, etc. etc.

Soupers, alle soorten van **Dranken** en **Ververschingen** zullen verkrijgbaar zijn. **Boterletters** worden bij bestelling vooraf gemaakt. (3078)

St. Nicolaas Feest.

Bij die gelegenheid zal de toko van de ondergeteekende den 5den en 6den December des avonds geopend blijven.

Zij heeft de eer zich in de gunst van het geëerd publiek aan te bevelen.

De beide avonden sullen ververschingen à contant verkrijgbaar zijn.

(3091)

F. LE DUC.

S. D. BRANDON.

Berigt den ontvangst van:

250 Stuks BENGALSCHER HOEDEN.

Magazijnen Stad en Rijswijk.

(3101)

Toko Rijswijk.

Per laatste schepen ontvangen: **Boter**, **Kaas**, **Hammen**, **Rookvleesch**, **gerookte Ribstukken**, **gerookte Ossenhaasjes** in reuzel, **Saucissons de Lyon**, **Hollandsche**, **Fransche** en **Engelsche Provisiën** in blik, **Rolpens** in stopflesschen en vaatjes, **zilveren Bouillon Koppen** en **Bekers**, geschikt voor **cadeaux**, **hydrodynamique Fonteynen** en **Fonteynen** voor salons, **Eau de Cologne**, merk **H. S.**, **Odeurs** en andere **Parfumeriën** van de **Société Hygiénique**, **Cristal- en Glaswerk**, **Bier**, **Wijn**, **Jenever A. V. H.** en **L. V. E.**, **Cognac John Alberty** en andere, **Vruchten** op **Water** en **Brandwijn**, benevens eene groote verscheidenheid andere artikelen.

(3151)

VAN GENT & Co.

TEHUUR met primo Januarij, het aangenaam Huis met planken vloer.

aan den nieuwen weg achter het Koningsplein.

Te bevragen bij

(3110)

G. INGRAM.

Kamers te Huur,

bij

(3152)

S. E. DE L., Brandt, Rijswijk.

Kamers te Huur,

bij

(3070)

VISSCHER VAN GAASBEEK, Koningsplein, Oostzijde.

In leen te bekomen:

f7000

eerste verband, à 7 1/2 pCt. 's jaars.

Adres lett. O, bij

(3067)

H. M. VAN DORP.

WISSELS

op **Nederland** en **Londen**, bij

(3134)

TÖLKEN, VOGET & Co.

mede niet lang, maar verwijderde zich in tamelijk slechte luim, terwijl Ben Holick achter bleef. Terwijl dese nogmaals de omstreek doorsocht, vleide hij zich een oogenblik met de hoop, dat hij zich tegenover zijnen arglistigen vijand zou bevinden.

Maar toen de avond viel sloeg hij moede en moedeloos mede den weg naar het gehucht in. Daar moest hij de uitdrukkingen van beklag en de vragen der nieuwsgierige dorpsbewoners aanhooren, die het gebeurde gaarne tot in de kleinste bijzonderheden wilden vernemen. Metcalf toonde zich nog gedienatiger dan de anderen en bood aan hem in zijne nasporingen te helpen, wanneer hij die nogmaals in den omtrek en op de plaats doen wilde; hij kon zich beroemen een bekwaam jager te zijn, die zijn spoor wel vinden kon. Holick echter kon het met eenen Indianen doen en wees beleefd eene aanbieding af, die hem onbescheiden toescheen.

Metcalf had in zijne stem en in zijn wezen iets verdachts en verlegens, hetgeen Benjamin eenen instinktmatigen tegenzin inboezemde. Was het de ijversucht jegens zijn medevrijer, die hem met zulk eenen haat tegen dien mensch vervulde? Was het niet veel meer...

„God vergeve het mij, zeide hij, terwijl hij dit onwillekeurig gevoel trachtte te onderdrukken, toen hij in het woud teruggekomen was, want in zijne opge-

Théâtre Français de Batavia.

Direction de **MM. VAN KINSBERGEN** et **Ad. POTIER.**

Avec l'autorisation de M. le Résident de Batavia.

Vendredi, 5 Décembre 1856.

Relâche.

Lundi, 8 Décembre 1856.

2me représentation du 3me mois de l'abonnement de la 2me année.

Deuxième représentation de

LES MARTYRS,

Grand opéra en 4 actes et 6 tableaux, paroles de **M. E. Scribe**, musique de **Donizetti**.

Costumes et Décors nouveaux.

Au deuxième acte grand cortège.

Danse Militaire par **Mlle. E. Prévot** et évolutions par **Mmes E. Prévot, Bathilde, Féraud** et 20 enfants, réglées par **M. Prévot**.

Décorations: 1er acte, *les Catacombes*. — 2me acte, 1er tableau, *le cabinet du gouverneur de l'Arménie*. — 2me tableau, *place de Méliène*, décor nouveau. — 3me acte, *l'appartement de Pauline*. — 2me tableau, *le temple de Jupiter*. — 4me acte, *la prison*.

Prix des Places hors de l'Abonnement:

Un Cavalier f 5.— Une Dame f 5.— Un Officier jusqu'au grade de Capitaine inclusive-ment f 3.— Un Enfant f 2.—

A l'étude: **LE PROPHÈTE.**

Le Spectacle commencera à 7 heures très-précises. (3127)

Nederlandsche Staats-Loterij.

Aan belanghebbenden wordt medegedeeld, dat aan de bestellingen van Loten voor de 230ste Loterij niet is kunnen voldaan worden, zijnde de trekking reeds te ver gevorderd. In stede daarvan zal men nu Loten voor de 231ste Loterij ontvangen, die met de volgende mail gewacht worden.

(3117) **H. M. VAN DORP.**
BATAVIA, 1856.

232ste Nederlandsche Staats-Loterij.

Bestellingen voor deze Loterij, die in Maart en April plaats vindt, worden aangenomen met vooruitbetaling van f 85 per heel Lot, bij

(3118) **H. M. VAN DORP.**
BATAVIA, 1856.

231ste Nederlandsche Staats-Loterij

waarvan de trekking geschiedt in November en December.

Heele loten benevens gedeelten (halven, kwarten en vijfden) in deze loterij worden bij aankomst der mail verwacht en zijn alnog te bevragen te Batavia en Samarang bij

(3143) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

Heeren Deelhebbers in de Loterij van den ondergeteekende worden beleefd verzocht hunne loten ad f 10 te voldoen, door dat bedrag tegen afgifte van kwitantie aan het postkantoor te Tagal over te maken.

(3131) **DORT.**

wondene stemming kon en wilde hij zich niet aan Mabel vertoonen; God vergeve het mij, dat ik van dezen man, die mij, zooveel ik weet, nimmer leed gedaan heeft, kwaad denke; maar Metcalf heeft steeds als mijn booze geest op mijnen weg gestaan, en wanneer ik iemand van dezen duivelschen streek verdenken moest, dan zoude hij het zijn... Nu, knaap, wacht u als gij het zijt, en des te erger voor u als wij samen een appeltje te schillen hebben."

Ben Holick was een rechtshapen en braaf jongeling en even als de meeste menschen van zijne jaren te bedaard en te vol overleg, om zich tot eenen blinden haat te laten verwoeren; maar de versoeking was inderdaad te sterk voor hem; en toen hij ten tweedenmale voor den val stond, waaruit de wolf tevens met zijne grootste hoop ontsnapt was, verbleekte hij van toorn bij de gedachte, dat een onbekende vijand op die wijze het geluk van zijn leven had kunnen vernietigen.

Waartoe echter zoude hem een onmogelijke toorn leiden? En wanneer zijn vermoeden ongegrond was? Deed hij dien stadsgek niet te veel eer, wanneer hij hem zooveel gevatheid en moed toeschreef? Was de schelm mogelijk niet een van die jonge jagers, die zoo als hij wist hem de gunst benijdde, waarin hij bij Mabel stond.

Nieuwe vermoedens, toenemende onzekerheid!

CIRQUE EUROPEËN

au KÖNIGSPLÉIN.

Direction de **MM. Berne & Schmidt.**

Avec la permission de M. le Résident de Batavia.

Pour les Trois dernières représentations à la demande générale.

Samedi 6 Décembre 1856.

1. Pinter, monté par Mingou.
2. Le Congé du Clown, par M. Baldouin.
3. Travail au rebour et passage des pipes, par M. Chevallier.
4. La double vue ou le magnétisme, par M. Baldouin et son élève.
5. La Voltige, par Mlle C. Breiner.
6. La Cavalerie improvisée, par M. Baldouin.
7. Le Jugement de Midas, par M. Tibbs.
8. Travail en force, par Mlle C. Breiner.
9. Les cordages Américain, par MM. Baldouin et Chevallier.
10. Julie en liberté, par M. Schmidt.
11. Le Passage du Pont, par M. Gunerius.
12. Grand Trampoline, 14 militaires et saut de 8 chevaux feu d'artifice.

PRIX:

Un billet d'entrée..... f 3.—
• avec place réservée. - 3.50
• pour un enfant..... - 2.—
Pour un enfant Malais..... - 0.80

Pour les familles:

4 Billets, avec places réservées f 10.—
4 " non réservées..... - 8.—

On commencera à 8 heures. (3128)

LAATSTE WAARSCHUWING.

Debiteuren aan wijlen den Heer J. J. Schenkberg in leven kastelein in de Militaire Sociëteit Concordia op Weltevreden; worden verzocht, ter voorkoming van geregtelijke vervolging of verzoek om korting op hun tractement, hun debet ten spoedigste af te dragen aan

(3034) **Mr. L. J. A. TOLLENS,**
Adv. Advocaat en Candidaat-Notaris.
BATAVIA, 26 November 1856.

De ondergeteekende zijne zaken liquideerende, verzoekt zijne debiteuren beleefdlijk, hun debet binnen den tijd van drie weken te voldoen.

(3113) **J. W. MOLL.**
TAGAL, 29 November 1856.

KUNSTTANDEN.

De ondergeteekende heeft de eer het publiek van Batavia te informeren dat hij Kunsttanden inzet volgens eene nieuwe methode, zonder haken of veeren, zonder extractie van de wortels en zonder pijn te veroorzaken, zoowel enkele tanden als een geheel gebit. Zij gelijken zoo volkomen op natuurlijke tanden dat het onderscheid, bij het nauwkeurigst onderzoek, niet op te merken is.

Holle tanden worden hersteld door eene compositie, die dezelfde kleur heeft als de natuurlijke tanden, die spoedig hard wordt, en bijzonder voor de voortanden wordt aanbevolen.

Schoonmaken van tanden, enz. enz.
Zijn verblijf op Batavia zal van zeer korten duur zijn.

(3119) **ROGERS.**
Motel des Indes.

HET KANTOOR

van den advocaat en procureur **Mr. J. H. Hofmeijer J. Hsn.** is verplaatst naar de Binnen-Nieuwpoort-straat bij de Heeren **Louren & van Walchren.** (3129)

Wat hem nog meer ergerde was, dat zijn beste wolfval voor eenigen tijd onbruikbaar geworden was; want eerst dan durfde hij hopen, dat een andere wolf dien naderen zoude, als een hevige plasregen de sporen van den wolf, die er in gezeten had, zou hebben uitgewischt.

Ben Holick was intusschen de man niet, om zich door zwarigheden te doen terughouden. Hij had nog drie vallen en kon nog een vierden een weinig verder boven het hol zetten, ofschoon die standplaats weinig gunstig was. Hij deed dat dan ook met grooten spoed, waardoor hij al zijne kracht van handelen terugvond; en terwijl hij zich in het woud op den loer legde, hoopte hij dat zijne prooi hem ditmaal niet ontsnappen zoude. Hij zou de beweging van een konyn kunnen hooren... hoeveel meer, dan van een mensch.

Vol nieuwe hoop verbride Ben elken morgen, in de verwachting eenen tweeden wolf in een' zijner vallen te zullen vinden; maar elken morgen vond hij zich op nieuw teleurgesteld.

"Nu, zeide hij dan, morgen zal ik gelukkiger zijn."

Hij vermeed het dorp geheel en leefde als een kluisenaar in zijne wouden, slechts bezield met eene gedachte. Als hij naar Woodville gaan moest, deed hij het des avonds, uit vrees Mabel te ontmoeten, die hij niet wilde wederzien voor hij eene beleediging afge-

Théâtre des Marionnettes.

Avec la permission de Mr. le Résident de Batavia. Il sera donné une seule représentation le Vendredi 5 Décembre 1856, à sept heures et demie du soir, dans une des salles de la société de l'Harmonie.

MONSIEUR JACQUOT

contrarié par

le Tambour Major Joujou,

ou

LA CANNE CRIMINELLE,

pièce morale et visible en 3 tableaux.

1er Tableau. Le Fantome. — 2me Tableau. La Canne Intéressante. — 3me Tableau. Ou le Tambour devient nécessaire au Dénouement.

Théâtre, Costumes et Décors nouveaux.

FISCH-TONG-KANG,

ou l'émancipation prématurée Calmée, par le sieur **Rotin.**

Pièce Chinoise dite en Malais.

Par Extraordinaire:

LANTERNE MAGIQUE.

Vues diverses. Fantasmagorie.

Prix des Places: f 2.

Avis. On pourra se procurer des billets à l'avance au Café Lambert, a Noordwijk. (3125)

Café Lambert.

A l'occasion de la fête de St. Nicolas

Table d'Hôte

à 11 heures du soir, Vendredi 5 Décembre, Souper à raison de trois florins par tête, le vin non compris. (3126)

COMPTANT.

Obligé de partir pour le rétablissement de sa santé, le soussigné désirerait vendre son Magasin de Nouveautés.

Un assortiment de belles marchandises, une nombreuse clientèle à Batavia, Java et autres possessions extérieures offrent à l'acquéreur des avantages peu ordinaires. Le soussigné accordera de grandes facilités pour le paiement.

(3133) **A. PONS, Sluisbrug.**

Artificial teeth and dental Surgery.

Mr. M. Rogers Surgeon dentist, Regent street London, begs to inform the residents of Batavia that he fixes artificial teeth without springs or wires, without extraction of the roots and without pain, from one to a complete set. They imitate the natural teeth so perfectly that the most minute eye cannot distinguish them from the natural ones.

Decayed teeth restored with a paste which hardens in a few minutes, especially to be recommended for the front ones, which it prevents from being filed and renders them their former colour and strenght.

HOTEL DES INDES.

P. S. Mr. R's, stay being limited to a very short time an early attendance is respectfully requested. (3129)

Op aannemelijke voorwaarden wordt gevraagd, voor een Koffij, Indigo en Rijstland, nabij Salatiga, een **ADMINISTRATEUR**, bij voorkeur iemand bekend met die cultures.

Adres letter G, niet franco brieven. (3154) **H. M. VAN DORP.**

wasschen of gewroken zou hebben, die zoo als hij geloofde, zijner eer was aangedaan. Op die wijze verlieten drie weken; maar, ofschoon het hart van Benjamin steeds hetzelfde bleef, hadden evenwel de zaken in het dorp eene geheel andere gedaante aangenomen.

De heer uit de stad, zoo als de jonge jager **Mr. Metcalf** noemde, ontving brieven uit Alabama, die hem ten spoedigste terugriepen. Zijn oom was plotseling gestorven en liet hem, als eenigen erfgenaar, een vermogen na, dat hoofdzakelijk uit slaven bestaande, zijne oogenblikkelijke en persoonlijke tegenwoordigheid vereischte. Tot dusverre had hij zijne pogingen op zijn gemak kunnen doen; maar kon hij afreizen zonder te weten, waaraan hij zich te houden had? Hij openbaarde zich alzo openlijk als de minnaar van de bevallige **Mabel Sutton**. Zonder nadenken door de dochter afgewezen, vond hij een beter onthaal bij den vader, wien het vleide een' zoo rijken schoonzoon te erlangen, en die hem verzekerde dat het weigerend antwoord van Mabel slechts het gevolg van maagdelijke schuchterheid was. "Ik zal met haar spreken, voegde hij er bij, en alles zal zich schikken."

(Wordt vervolgd.)

Wordt gevraagd in een Foko zaak, iemand liefst eenigzins met boekhouden bekend, salaris naar bekwaamheden. Hiertoe inclineerenden gelieve zich met franco brieven onder Lt. C. Z. te adresseren aan de Boekhandelaars van Haren Noman & Kolff te Batavia, (3084)

WELGEMEENDE HUWELIJKS AANVRAGE.

Een jong menach van fatsoenlijke familie en van middelbaren leeftijd, wenscht zijn lot aan dat van een fatsoenlijke Dame te verbinden. Hij verlangt een beschaafde opvoeding, een goed huwelijk en een ouderschap van twintig en dertig jaar. De antwoorden op deze aanvraag verzoekt hij franco onder de letters H. T. S. aan den boekhandelaar van Dorp te Batavia te zenden.

Men kan verzekerd zijn van de stipste geheimhouding, en de portyrije terugzending der brieven, waarop geen regard zal worden geslagen. (3100)

INSTITUUT van LAGER- en MIDDELBAAR ONDERWIJS voor Jonge Heeren,

van **J. J. J. SNELLEBRAND.**

De ondergeteekende heeft de eer te berigten dat hij bovengenoemde inrigting voorloopig alhier gevestigd heeft op Kebon Siris, nabij Gang Holla, en dat hij die denkt te openen den 15den December aanstaande.

Het onderwijs zal gegeven worden in vier moderne talen: *Nederduitsch, Fransch, Engelsch en Hoogduitsch*, en verder al die vakken omvatten, welke vereischt worden tot een fatsoenlijke opvoeding, en tot voorbereiding tot de *Akademie te Delft* en die voor de *Land- en Zeemagt*.

Tot deze inrigting zullen *Dag- en Kostscholieren* worden toegelaten. Voor de *Dagscholieren* is de prijs op f 28 of f 35 per maand gesteld en voor de *Kostscholieren* op f 70.

Dagelijks, des morgens vóór 9 uren en des namiddags van 3 tot 7 uren zal de Ondergeteekende bereid zijn belanghebbenden de gewenscht wordende inlichtingen te geven. Prospectussen zullen binnen kort van het Instituut te allen tijde te bekomen zijn. Hij beveelt zich aan in de gunst van *Batavia's* ingezetenen.

(3080) **J. J. J. SNELLEBRAND.**

BATAVIA, den 29 November 1856.

W. DE BRUIJN

Mr. Kleedermaker, Leverancier in Lakens en Heeren Modestiekelen,

en

DE GEZUSTERS DE BRUIJN

Modistes

hebben de eer te berigten, dat zij onlangs uit Nederland zijn gearriveerd en zich alhier hebben gevestigd; eersgenoemde tot het vervaardigen en leveren van alle civiele en militaire kleedingstukken en laatstgenoemde tot het maken van *Dameskleederen*, en *modestiekelen*, als: *japonnen*, *mantilles*, *hoden*, *coiffures*, *kragen* en wat verder in genoemd vak voorkomt, alles naar den laatste Parijschen smaak.

Ook hebben zij eenige facturen van de nieuwste modestiekelen ontvangen en bevelen zich beleefdelyk aan in de gunst van het *Batavia'sch* publiek en dat der ingezetenen van *Nederlandsch Indië*.

Eene prompte, spoedige en goedkoopse bediening wordt toegesegd.

Er bestaat ook gelegenheid om aan jonge juffrouwen onderwijs in het *Dames modevak* te geven. Holenvliet over *Mevrouw Nortier*, (3150)

WARNASARIE.

Indisch Jaarboekje voor 1857,

onder redactie van

Mr. L. J. A. TOLLENS,

met gegraveerden Titel en twee Platen, voorstellende:

I. Het Meir van Gratio.

II. Een Tempel bij Singosario,

gebonden in keurigen band met vergulde stempels.

Dit bij uitnemendheid zoo zeer tot *Sint Nicolaas*, *Kerstmis* en *Nieuwjaars Geschenken* geschikt boekje bevat bijdragen in proza en poëzy van de heeren *S. van Deventer*, *J. J. Munnich*, *Mr. J. H. Hofmeijer*, *L. van den Ber*, *F. H. Klein*, *L. J. J. Snellebrand*, *G. W. C. Westenberg*, *Mr. L. J. A. Tollens* enz. Hetzelve wordt, zoo lang de voorraad strekt, tot ultimo December, tegen den intekeningsprijs van f 5 afgeleverd. (3115)

VERTEKENDE PERSONEN.

George James Hofland en *Familie* verlaten Java. (3112)

L. L. A. du Bois. (3084)

Mevrouw de Weduwe J. J. W. van Sprangh, *du Bois* en *Zoontje*. (3085)

KANTOOR-ALMANAK

1857.

in vijf kleuren, Opgeplakt à f 2. Onopgeplakt à f 1. IDEM, in drie kleuren.

Opgeplakt à f 1.— Onopgeplakt f 0,60.

ZAK-ALMANAK

met afzonderlijk Waschboekje f 2. Franco per post, — 2.

(3122) **W. BRUINING**, Batavia.

Mede verkrijgbaar bij *M. Biek* te Cheribon.

Boekhandel LANGE & Co.

Inteekening opgesteld op het

Bijblad op het Staatsblad van Ned. Indië,

onder redactie van

Mr. S. O. H. Nederburgh en C. de Waal, ambtenaren ter algemeene secretaris.

Prijs per jaargang:

Batavia f 12. Franco voor plaatsen buiten Batavia f 15.

Prospectus met lijsten van inteekening en proefblad zijn allerwege gezonden en op franco aanvragte te bekomen. (3148)

KINDER-WERKJES EN PRENTEBOEKJES

BIJ

VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Gouverneur, Hoe langer hoe liever en andere fabelboekjes, 2 stukjes.

Aardige en nieuw aardige prentboekje (Struwelpeter).

Elberts, Tafereelen Vaderl. Geschiedenis, geillustreerd.

Olivier, Tafereelen van Oost Indien.

Moeder de Gans, Sprookjes met platen.

Van Kostveld, Verspreide Verhalen en Kinderpreken.

Kinderbijbel, fraai geillustreerd.

Nieuwe A. B. Boeken met platen in diverse soorten.

benevens een groote sortering der nieuwste Prentboeken voor kinderen van allen leeftijd, voorts:

Tooverlantaarns, Lotto-spelen, Domino-

spelen enz. en Aard-globes. (3148)

Superieure Stalen Pennen,

Ontvangen:

Eene uitnemendste partij van de nieuwst uitgevondene eerste kwaliteit Stalen Pennen, waaronder: de voor treffelijke *Plumes Emmanuel à regulateur mobile*, bij dozijn en groe; *Perry-Pens* with elastic points; echte *Gillot's Pennen à trois trous*; *Alexanders Gutta Percha Pennen*; *Correspondance- en Lady Pens*. Bij

(3144) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

Dr. Junghuhn's

Groote Kaart van Java,

11 Rijlandache vouten breed en 2 voet hoog, op linnen geplakt en vermist, met rollen, ad f 44,— te bekomen bij

(3059) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

ZAKALMANAK f 2.

Franco met KANTOOR-

ALMANAK 3.

KANTOORALMANAK,

opgeplakt. 1.

Onopgeplakt. 0,60

(3121) **LANGE & Co.**

H. M. VAN DORP, te Batavia.

Ontvangen:

DRAPER'S INKSTAND,

een zeer doelmatige Inktkoker, bijzonder voor dit klimaat geschikt. Franse Pomp-Inktkokers, Stempeldoozen, Stellen van 170 Drukletters met Stempel en toebehooren in een netten houten doos, Stempel-Inkt, Fresse à sec met drie stempels, Copieerpennen, vele nieuwe Papiersoorten, Kantoor- en Schrijfbehoeften, en

Fraai vergulde Lijsten

met Spiegelglas en toebehooren, tegen billijke prijzen.

Twaalf Rjne extra groote GRAVURES, zonder lijsten.

Décalqueer papier, dito Lijnen, Teekenbehoeften, enz. (3125)

BOEKHANDEL LANGE & Co.

5 en 6 December 's avonds

zal de winkel geopend zijn.

(3097)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengemeld Blad, die genoe zijn met hun abonnement voor het eerste halfjaar 1857 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis geven, en hem de gelden daarvoor Franco toe zenden, ten einde geene vertraging in de ontvangst ondervinden en de Uitgever in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het eerste halfjaar:

voor Batavia..... f 12.50,

• Java..... • 15.—

• de Buitenbezittingen..... • 17.50.

• Nederland..... • 22.50.

Brieven franco aan den Administrateur van dat Blad, H. M. VAN DORP.

(3132) De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij van Haren Noman, Kolff & Co. te Samarang en E. Fuhri & Co. te Soerabaya.

Eene nieuw assortiment

KANTOOR-BOEKEN,

Groot-, Memoriaal- Journaal- en Kasboeken, met Koperen beslag in compleete stellen; Rekening Courant-, Facturen- en Magazijn- of Pakhuisboeken, benevens alle kleinere Bijboeken van onderscheiden formaat en liniëring, allen eenvormig gebonden in groen Hartlederen banden. tegen billijke prijzen te bekomen bij

(3146) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

VISITEKAARTJES

in alle soorten van letters, op fraai porcelein papier, te bekomen bij

(3123) **H. M. VAN DORP.**

BATAVIA, September 1856.

Naar Singapore over Muntok en Riouw.

Het stoomschip *Koningin der Nederlanden* vertrekt op den 11 dezer, 's morgens ten 8 ure.

Voor nadere inlichtingen vervoege men zich ten kantore der N. I. Stoomboot-Maatschappij.

(3114) **MACLAINE, WATSON & Co.**

BATAVIA, 2 December 1856. Directeuren.

Het vertrek der stoomboot *LANGAN LANGAN* is bepaald als volgt:

Van Batavia naar Samarang

den 5, 15 en 25 van iedere maand.

den 10, 20 en 30 van iedere maand.

Adres (3124) **MACLAINE, WATSON & Co.**

Naar Samarang en Soerabaya

aal den 4den December aanstaande vertrekken het stoomschip *PALEMBANG*.

Voor vracht en passage adresseere men zich bij

(3106) **W. CORES DE VRIES,**

BATAVIA, 29 November 1856.

Het vertrek van het stoomschip *PALEMBANG*, kapt. *Rooseboom* is over de maand December geregeld als volgt:

Dag	Van	Naar
Zaterdag 4	Batavia	naar Samarang.
Zaterdag 6	Samarang	• Soerabaya.
Dingsdag 9	Soerabaya	• Samarang.
Donderdag 11	Samarang	• Batavia.
Zondag 14	Batavia	• Samarang.
Dingsdag 16	Samarang	• Soerabaya.
Vrijdag 19	Soerabaya	• Samarang.
Zondag 21	Samarang	• Batavia.

Voor nadere informatie adresseere men zich aan

(3109) **W. CORES DE VRIES.**

29 November 1856.

Vracht en Passage naar Samarang.

Wordt aangeboden met het Ned. Ind. Bark-schip *MARIANNE ANTOINETTE* kapt. *J. C. Lebert*.

Voor nadere informatie vervoegen men zich bij de agenten

(3088) **B. KOPERSMIT & Co.**

Passage naar Rotterdam

met het snelzeilend schip *EUROPA*, kapt. *M. Paort*, voerende een gezamenlijk Gevecht en eene melk gevende Koe, en bijzonder goed ingerigt voor den Overvoer van passagiers om een strek de helft van de maand Februarij 1857 van hier te vertrekken, te bezorgen bij

(3156) **REYNST & VINJU.**

Aangeboden

ter bevrachting voor eene reis ten Oosten van de Kaap de Goede Hoop, de Nederl. schoenerbrik *DE AREND*, kapt. *H. M. van*, groot 181 gemeten lasten. Adres bij

(3155) **DÄMMLER & Co.**

BIJVOEGSEL
 behoorende bij den
JAVA-BODE,

van Woensdag 3 December 1856, No. 97.

Voor Passage naar Nederland

wordt aangeboden, het Snelzeilend en voor den overvoer van passagiers zeer goed ingerigt Nederl. schip **CONSTANTIA**, kapt. **E. Vonck**, hebbende een geëxamineerd doctoer aan boord.

Deze bodem zal in de laatste helft dezer maand van Soerabaya door Straat Balie naar Rotterdam vertrekken; voor informatiën adresseere men zich te Soerabaya bij den gezagvoerder en alhier bij de agenten

(3153) **VAN OMMEREN, RUEB & Co.**
 BATAVIA, 3 December 1856.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het extra snelzeilend en tot den overvoer van passagiers bijzonder goed ingerigt Nederl. Barkschip **MARIA ELIZA**, Kapt. van der Putte.

Genoemden bodem voert een geëxamineerd doctoer en zal in de laatste helft der maand December van hier vertrekken.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoe-gen bij

(3063) **E. MOORMANN & Co.**, te Batavia.
C. DAMNITZ & Co., te Samarang.
P. KERVEL & Co., te Soerabaya.

Passage naar Nederland.

Voorloopig aangeboden met het snelzeilend Nederl. schip **RESIDENT VAN SON**, kapt. **C. Kramers**. Dezen bodem, welke tegen medio December van Japan terug verwacht wordt, zal waarschijnlijk tegen het laatst der maand Februarij e.k. van hier kunnen vertrekken en beveelt deze gelegenheid zich bijzonder aan voor Dames en Kinderen, zijnde de vrouw van den kapitein aan boord.

Intusschen zijn nadere informatiën te bekomen bij den heer **W. Coras de Vries** te Soerabaya, en te Samarang, en hier bij de agenten

(3065) **B. KOPERSMIT & Co.**
 BATAVIA, 27 November 1856.

Naar Nederland

wordt Passage aangeboden met het snelzeilend Nederl. schip **LAURENTIUS EN EMELIA**, kapt. **A. Knappert**.

Dezen bodem, welke tegen het einde van December alhier zal arriveren, is allerkenigst uitgerust en beveelt zich voor dezelfs doelmatige inrigtingen zeer aan. Het vertrek zal waarschijnlijk in het laatst der maand Februarij e.k. plaats vinden.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij de agenten
 (3066) **B. KOPERSMIT & Co.**
 BATAVIA, 27 November 1856.

Passage naar Nederland.

Tegen medio Februarij aanstaande, zal waarschijnlijk direct van hier vertrekken, het zoo gunstig bekende Nederl. clipperschip **KOSMOPOLIET**, kapitein **J. H. Bouten**, in alle opzigten uitmuntend ingerigt en uitgerust voor den overvoer van Passagiers.

In afwachting van het arrivement van dezen bodem, kan voorloopig passage besproken worden bij de heeren **Fraser, Eaton & Co.** te Soerabaya en te Samarang en hier bij de Agenten

(3064) **B. KOPERSMIT & Co.**
 BATAVIA, 28 November 1856.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend en tot den overvoer van passagiers bijzonder goed ingerigt Ned. barkschip **HOLLANDS TROUW**, Kapt. **N. K. Keuker**.

Genoemden bodem alhier beladen wordende zal tegen medio December tot vertrek gereed zijn. Voor nadere informatiën bij den gezagvoerder in het **Java-Hotel**, en bij de agenten

(3104) **LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.**

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het nieuw gebouwd extra snelzeilend en tot den overvoer van passagiers bijzonder doelmatig ingerigt Ned. barkschip **JOHANNES ANTHONIUS**, Kapt. **W. van Mees**. Genoemden bodem voert eenen geëxamineerden scheepsdoctoer en zal tegen medio December van hier vertrekken.

Voor nadere informatiën bij de agenten
 (3103) **LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.**

BATAVIA.

De opvoering der groote opera *les Martyrs*, op laatstleden Maandag, verdient te regt eenige melding. Wij betuigen volgaarne, dat wij nog nimmer, door

het tegenwoordige tooneelgezelschap, eene opera, in al hare deelen, zoo goed zagen uitvoeren als dit meesterstuk van den grooten Donizetti.

Bezat de eerste acte weinig opwekkende, alsdan schrijven wij dit meer toe aan de ceetoonigheid der handeling dan wel aan het spel der acteurs, die, in de drie volgende bedrijven, allen, en op eene uitmuntende wijze, hunne beste pogingen aanwendden, om het vrijtalrijk opgekomen Bataviaasche publiek een hoogst aangename avond te verschaffen.

Madame Ghymers als Pauline, de heeren St. Denis, alhoewel ongesteld, als Severus en Allard als Polyeucte, werden dan ook te regt dikwerf toegejuicht en herhaalde malen teruggeroepen. Naar waarheid drukte hun spel de verheven gemoedsaandoeningen uit, welke de groote Corneille, wien Scribe in de vervaardiging van dit stuk is nagevolgd, in zijn Polyeucte aan zijne helden toekende. Vooral trof ons de plotselinge bekeering van Pauline tot het Christendom, door het natuurlijk spel en gebaarden van mevrouw Ghymers.

De groote optogt in het tweede bedrijf was zóó, als men, met de weinige hier ter plaatse aanwezige hulpmiddelen, slechts wenschen konde, terwijl de evolutien in datselbe bedrijf door 20 kinderen, onder regeling van meijfvrouw Elisa Prévot, en haar militaire dans tot ieders genoegen werden uitgevoerd en met een daverend handgeklap beloofd.

Het orkest ondersteunde de artiesten naar eisch en de decoratie, voorstellende de marktplaats van Melitena, maakte een bijzonder goed effect en doet den smaak van haren vervaardiger, den heer van Kinsbergen, alle eer aan. Minder beviel ons de andere nieuwe decoratie, een heidenschen tempel verbeeldende en het standbeeld van Jupiter den Donderaar was in onze oogen eenigzins barok.

De costumes, alhoewel bij sommigen wel iets te wenschen overlatende en niet altijd even historisch gekozen, voldeden over het algemeen wel.

De directie van het fransche tooneel heeft zich, door de welgelaagde opvoering dezer opera, den welverdienden dank des publieks verworven en ook van hare zijde zich kunnen overtuigen, dat hetzelfde hare ijverige pogingen op derzelver regte waarde weet te schatten.

Drie aanmerkingen mogen ons echter geoorloofd zijn; zij betreffen de weglating van het eerste gedeelte der vierde acte; waarin de proconsul Severus een waarlijk verheven karakter aan den dag legt en de gouverneur van Armenië zijne teederste gevoelens aan de godsdienst en vaderlandsliefde ten offer brengt. De reden, die de directie kan hebben bewogen deze tooneelen achter te laten, is ons onbekend en ook onverklaarbaar.

Onze tweede aanmerking bedoelt de te lange pauzen, welke tusschen elk bedrijf gehouden werden en die het talrijk publiek menigmaal deszelfs ongeduld deden betoonen. De directie rekke die pauzen nimmer langer, dan volstrekt noodzakelijk is en zal daardoor voorzeker hare begunstigers verplichten.

Onze laatste aanmerking betreft de evolutien der kinderen; daarbij misten wij Madame St. Denis en hadden verwacht, dat zij, zoo wel als Mlle Bathilde en Mme Féraud, eene taak op zich genomen en Mlle Prévot in haren militairen dans bijgestaan zou hebben. Naar wij vernemen, was zij daartoe beleefdelyk aangezoekt, doch had zulks geweigerd. Wij willen niet treden in het waarom, doch vermeen, dat op eene *artiste*, die altijd door het publiek welwillend ontvangen en toegejuicht wordt, eene zekere verplichting rust omtrent dat publiek, die zij, vooral bij eene gelegenheid als Maandag avond, niet uit het oog mag verliezen.

Op den 21sten November ll. ankerde hier ter reede het Nederlandsch barkschip *Graaf van Nassau*, gezagvoerder **E. Sanders** van Amsterdam, welk schip op 37° 12' Z. B. en 89° 41' O. L., op den 23sten October jl. bijleggende onder stormzeilen, des avonds ten 8½ ure, in eene vliegende bui met orkaanvlagen uit het N. ten W. de geheele fleet heeft verloren, zijnde eerst de boegspriet en vervolgens de drie masten bij het dek afgebroken. In weerwil dat de romp, door het vreeselyk stampen van het schip, en de langs stuurboordzijde over boord hangende fleet, alvorens laatstgenoemde kon worden gekapt, vreeselyk werd geteisterd, is het schip dicht gebleven, en het den gezagvoerder en opvarenden mogen gelukken, door buitengewone inspanning en beleid, binnen vier dagen tijds, een doeltreffend noodtuig op te rigten, waarmede genoemd schip, 10 dagen later, op nieuw een zwaren storm heeft doorgestaan en op den 21 November alhier ter reede is geankerd. Met genoegen zien wij uit het proces verbaal van deskundigen, door de bevoegde autoriteit benoemd tot het opnemen der schade van genoemd schip, dat door hen regtmatige lof wordt toegebracht aan de goede zorg en bekwaamheid van den gezagvoerder en officieren van genoemden bodem, als in deze met de meeste zeemanschap gehandeld en getoond te hebben, beleid en kennis te bezitten in oogenblikken van gevaar.

Naar wij uit eene goede bron vernemen, zal, te beginnen met de aanstaande maand Januarij, de zogenoemde halfmaandelijksche mail weder een aanvang nemen.

Bezoekie. — In de eerste helft der maand November jl., is, in de dessa Koekap, district Bondowosso, door onvoorzigtigheid brand ontstaan, waardoor 79 huizen van bamboe in de asch werden gelegd. De schade bedraagt ongeveer f 9000.

Omtrent de herkomst van de, op het eiland Madeira aangelande, maleijers (zie ons nummer van 29 November jl. onder de »scheepstijdingen») heeft de consul-generaal der Nederlanden te Rio-Janeiro, de heer **J. C. Wijlop**, onder dagtekening van 15 September 1856, het volgende aan de indische regering medegedeeld:

Toen het Nederlandsche barkschip *Twente*, gezagvoerder **A. Coopman**, op zijne reis van Rotterdam naar Batavia, den 12den Augustus jl., de hoogte van Madeira had bereikt, werd de Europeesche bemanning door 22 maleische zeelieden, die zich tot hunnen terugtogt naar Oostindië aan boord bevonden, zoo onverwacht met allerlei moordtuig overvallen, dat de equipage, na eenen hevigen tegenstand, voor de overmagt moest wijken en

door de boosdoeners beneden werd opgesloten. De gezagvoerder, de opperstuurman en de derde stuurman ontvingen daarbij zware wonden. Nadat zij de groote boot met allerlei mondbehoefsten gevuld, op het dek aan alle kanten brandstoffen aangebragt en het schip in brand gestoken hadden, gingen de maleijers met de boot van boord. Toen de vlammen reeds alle hoop op behoud deden verdwijnen, verscheen aan den gezigtender het Fransche, van Havre naar Bombay bestemde, schip *Talisman*, gezagvoerder **Taubert**, koers rigtende naar de *Twente*. Intusschen hadden de ongelukkigen zich met de eenige overgeblevene, reeds met water gevulde, sloep van boord begeven. Door eene sloep van het Fransche schip werden zij naar dien bodem gesleept en aldaar op de menschlievendste wijze behandeld. Den 13den September kwamen zij in goeden welstand te Rio-Janeiro aan, met uitzondering van den opperstuurman **Loff**, die vier sabelhouwen op het hoofd en vier dolksteeken in het lijf had bekomen, en nog veel aan die wonden leed.

De consul-generaal wendde alles aan om het lot van de ongelukkigen te verzachten, in die pogingen bijzonder ondersteund door de gezagvoerders **Stolte** en **van Loon** van de te Rio-Janeiro liggende en naar Java bestemde schepen *Constancia Elisabeth* en *Jacobus*.

Volgens informatien van den consul-generaal, waren 16 van de maleijers in der tijd naar Europa overgekomen met het schip *Jannetje*, gezagvoerder **Lubke**. De overige 6 geloofde men in Europa gekomen te zijn met het schip *Vrijhandel*.

(*Jav. Cour.*)

Samarang. Ieder belanghebbende in den handel heeft ondervonden hoeveel opoffering en winstderving men zich heeft moeten getroosten, en hoeveel geldelijk verlies men heeft geleden door de moeitvolle communicatie tusschen den wal en de reede van deze hoofdplaats.

Jaren achtereen werd hierover door den handelstand geklaagd, maar ook jaren achtereen was het Gouvernement er op bedacht, om die klagen te doen ophouden, doch stuitte telkens tegen de moeilijkheden, welke zich voordeden, om eene aan alle vereischten voldoende zeehaven daar te stellen.

Het was eindelijk aan het helder doorsigt van den dienstelijken en zoo begaafden Ingenieur der 1e klasse, chef der 3e waterstaatsafdeeling **S. Dick Csx.** gegeven, om alle bezwaren te boven te komen, met het voor dien Ingenieur vereerd gevolg, dat, als wij van goeder hand vernemen, het Gouvernement magtiging heeft verleend, tot de daarstelling in daghuur van eene zeehaven ter hoofdplaats Samarang, beoosten de rivier van dien naam, en daarmede in verbinding staande met eene dubbele schutsluis, overeenkomstig de projectplannen en begrooting van kosten, opgemaakt door genoemden Ingenieur, met bepaling dat dit werk binnen den kortst mogelijken tijd uitgevoerd zal moeten worden.

(*Sam. A. Blad.*)

Soerabaya, 28 Nov. In een onzer vorige nummers, werd door ons medegedeeld, dat het Ned. Ind. schip *Columbus*, kapt. **J. Worthington**, in de Chineseche wateren zoude zijn vergaan. Deze bodem was bestemd van hier naar China, via Singapore, uit welke haven ons destijds een brief gewerd van den gezagvoerder van een ander vaartuij, meldende dat zijn schip zich gelijktijdig met den *Columbus* in de Chineseche zee bevond, waar zij door een hevigen storm werden bevoopen, welke verscheidene dagen aanhield, zoodat die andere bodem de terugreis naar Singapore weder moest aannemen, zonder iets meer vernemen te hebben van den *Columbus*, dien men dan ook zeker verloren waande.

Gelukkig echter kunnen wij alsnu met zekerheid mededeelen, dat de *Columbus*, na achter een eiland een veilige ankerplaats te hebben gevonden, zich tegen de woede van den storm heeft gevrijwaard, en, toen deze eenigzins bedaard was, zijne reis naar Amoy heeft vervolgd, vanwaar deze bodem, in het laatst der maand October, de terugreis naar Soerabaya weder heeft aangenomen, waar hij binnen eenigen tijd verwacht wordt.

Men meldt ons van Modjokerto: Maandag avond jl., circa ten 9 ure, werd de *Javaan Pa Kasiman*, veldmandoor bij de fabriek *Gempol Keras*, in zijne woning door een krissteek gruwelyk vermoord. De dader is nog onbekend.

(*Soer. N. en A. Blad.*)

NEDERLAND.

Den 8ten September heeft, op het paleis van H. M. de koningin-moeder te Soestdijk, een groot feest plaats gehad, ter gelegenheid der krooning van Z. M. den keizer van Rusland. HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik waren daarbij tegenwoordig. 's Namiddags, na ontvangst der telegrafische dépêche, meldende den afloop der krooning, werd in de kapel een plechtig Te Deum gezongen. Bij het diner, dat allerprachtigst was, heeft Z. K. H. prins Hendrik een toast uitgebragt op HH. MM. den keizer en de keizerin van Rusland, welke toast met de meeste geestdrift werd beantwoord. 's Avonds werd er een fraai vuurwerk afgestoken.

Bij gelegenheid van het krooningsfeest te Moskou, heeft het Z. M. den keizer aller Russen behaagd, aan de heeren van het gevolg van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden, behalve het grootkruis der orde van St. Stanislas, aan den schout-bij-nacht 't Hooft, nog de volgende onderscheidingen toe te kennen: de St. Wladimir-orde, 3de kl., aan den kolonel, graaf van der Duyn van Maasdam; de St. Stanislas-orde, 2de kl., aan den heer 1sten luit. jhr. von Goedecke; de kroon der St. Anna-orde, 2de kl., aan den hofraad van Otterloo, en de St. Stanislas-orde, 2de kl., aan den heer Visser.

Men wil dat dezer dagen een voormalig hoofdofficier van het O. I. leger, (de kolonel Scharten) van wege het ministerie van oorlog, naar Engeland is gezonden, tot het verven van manschappen voor het Indisch leger, onder de vreemdelingen, die in Engelsehe dienst den oorlog in de Krim hebben bijgewoond. Dezer dagen zijn te Rotterdam een paar honderd militairen uit Engeland aangekomen, die tot het vreemden-legioen hebben behoord, om bij het Engelsch consulaat aldaar hunne gage te ontvangen. Men verneemt dat zij dienst zullen nemen onder onse koloniale troepen.

— Den 28sten September is ter roede van Vlissingen gearriveerd Zr. Ms. stoomschip *Merapi*, gecommandeerd wordende door den kapitein-luitenant ter zee, J. D. Wolterbeek, laatst komende van het Nieuwediep; dat schip is in het daartoe bereids in gereedheid gebragt zijnde drooge dok gezet en zal vervolgens gereed gemaakt worden om, in het begin van November, naar Oost-Indië te vertrekken.

— Het monument, dat op het kerkhof te Utrecht, als een bewijs van liefde en hoogachting van bloedverwanten en vrienden, zal worden opgericht ter plaatse, waar de laatste overblijfselen van den vice-admiraal J. C. Koopman rusten, is dezer dagen voltooid. De bewerking, aan de heeren Devillers en Co, te 's Hage opgedragen, kan men als zeer goed gelukt beschouwen.

— De oud gouverneur-generaal van Ned. Indië, de heer A. J. Duymaer van Twist, is den 30sten September in welstand met het schip *Rotterdam*, kapt. P. Vis, te Brouwershaven gearriveerd. De heer v. T. is den volgenden dag reeds te Rotterdam aangekomen, heeft zich vervolgens naar 's Hage begeven en is daarna in een bijzonder gehoor bij den koning ontvangen. Z. M. heeft den gewezen landvoogd van Ned. Indië benoemd tot grootkruis van de orde van de Eikenkroon. Den 3den vertrok hij naar Deventer. Nadat reeds den geheelen dag uit een aantal particuliere woningen de vlaggen gewapperd hadden, arriveerde hij des avonds ten zeven ure. Statig naderde de fraai geillumineerde stoomboot, hem door de stoomboot-maatschappij aangeboden, onder het afsteken van vuurwerk, de door talrijke lampions verlichte aanlegplaats, waar een geillumineerd welkom den verdienstelijken stadgenoot te gemoet blonk. Onder het gejuich van eene talrijke volksmenigte, werd hij ontvangen door eene serenade der stedelijke schutterij en op het kantoor der stoomboot-maatschappij door eene commissie uit de ingezetenen. Eene commissie uit den raad stelt zich voor hem later hare gelukwenschen met zijn behouden aankomst over te brengen.

— Ten behoeve der slagtoffers van de rampen, die het eiland Groot Sangir, in Nederlandsch-Indië, hebben getroffen, is bij het Departement van Kolonien ontvangen van de Nederlandsche Handelsmaatschappij f 200; door tusschenkomst van den agent van het Departement van Kolonien te Amsterdam, nog f 210; te zamen f 410.

— De om zijne hoedanigheden en uitstekende bekwaamheden zoo zeer geachte raadshoor P. J. de Fremery, die op den 6den October zijn 80sten verjaardag heeft gevierd en bij die gelegenheid door Z. M. den koning tot commandeur der orde van den Nederl. leeuw is benoemd, is geboren te Leiden, waar hij op den 13den Junij 1801 promoveerde. Van af dien tijd heeft hij in de residentie op eene eervolle wijze de practijk, alsmede de betrekking van lands-advocaat uitgeoefend tot in 1835, toen hij tot raadshoor in het hoog-geregtshof werd benoemd, hebbende hij, bij de organisatie in 1836, die plaats in het prov. geregtshof van Holland en later in dat van Zuidholland tot dusverre bekleed.

— Het was dezer dagen 25 jaren geleden, dat de administratie der posten ophield een op zich zelve staande administratie uit te maken en als eene afdeeling aan het departement van financiën werd toegevoegd. Van toen af tot nu heeft de heer Mr. J. Pols, te 's Hage, eerst als referendaris en daarna als hoofd-directeur, aan het hoofd dier afdeeling gestaan en deze belangrijke administratie alzo 25 jaren beheerd. Ter dezer gelegenheid hebben de post-ambtenaren uit ons rijk, van de hoogsten tot de geringsten, dien heer gezamenlijk een rijk geschenk doen toekomen, namelijk een zilveren dessert-servies, bestaande uit een zilveren fruit-dagere, in den vorm van eenen met bloemen omkransden boom, waarop kristallen schalen zijn aangebragt, alsmede uit vier andere kristallen voorwerpen met zilver gemonteerd, een en ander uit de werkplaatsen van den heer Romain, die voor genoemd middelstuk met nog ander zilverwerk op de Parijsche wereldtentoonstelling met zilver werd bekroond. Op het voetstuk van het hoofdvoorwerp zijn toepasselijke inscriptiën op dit feest betrekking hebbende, alsmede de jaartallen, gegraveerd.

— Zekere S. uit Bussum zag zich voor eenige dagen zeer in het nauw gebragt over de voldoening van gelden voor een op zijn last gebouwd huis, aangesien die som door hem niet kon betaald worden. S. zocht zijn troost in eene onbekrompen hoeveelheid Schiedamsche, sonderde zich af en hing zich op. Eenige oogenblikken later vond men den wanhopigen huisbouwer in zwevend toestand, sneed hem af en bragt hem niet zonder veel moeite tot het leven terug. S. nog altijd bedweld, was zeer verwonderd zich zelve niet in eene andere wereld weer te vinden, en zij, die hem het leven hadden gered, moesten hem in het eerst met kracht van woorden betuigen, dat hij werkelijk niet dood was.

— Donderdag jl. had te Utrecht een allernoodlottigst ongeluk plaats. De opzigtor van de beenzwartfabriek van de wed. P. Smits, des namiddags rondgaande, om te zien of alles in orde was, had het ongeluk van met den voet in een gat te geraken, met dat droevig gevolg, dat hij op een der raderen stortte, waardoor zijn linkerbeen en hand zoodanig verbrjzeld werden, dat beiden moesten geamputeerd worden. De ongelukkige is kort daarna onder de smartelijkste pijnen en benaauwdheden bezweken, nalatende eene bedroefde weduwe en een zoonje.

— Met genoegen vernemen wij, dat het hoofdbestuur der maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, aan den heer J. Waterman, hoofdonderwijzer aan de Israëliitische school en lector aan het stedelijk gymnasium te Arnhem, heeft toegewezen de zilveren medaille voor verdienstelijke onderwijzers vastgesteld, als een blijk van hulde, voor hetgeen hij gedurende de waarneming zijner 25jarige ambtsbetrekking, in het belang der opvoeding en het onderwijs, heeft verrigt.

— Men meldt uit Hellevoetsluis, dd. 6 Oct.: Heden namiddag, omstreeks vier ure, zeilde van deze reede, goed in see, met nog vele andere groote koopvaardij-schepen, Zr. Ms. transportschip *Merwede*, onder bevel van den luitenant ter zee 1e kl. R. C. Sloos, met bestemming

naar Batavia. Aan boord van dezen bodem bevinden zich de heeren A. W. Keuchenius, P. J. Buijkes, K. C. Bunnik, H. H. F. van Oordt, luits. ter zee 2e kl. Turbes de Timmerman, offic. van adm. D. J. van Drujnen, J. A. C. van Kervel, D. G. E. Wolterbeek Muller, jhr. J. A. Roël, A. G. M. van Emden, T. C. Gobbeë, C. J. M. Swaan, W. J. Adams, A. Snoeck, P. E. Tegelberg, adelborsten 1e kl., C. T. T. Hummel, offic. van gez. 2e kl. W. C. A. Hajenius, J. Idsinga, G. Luchtman, H. Toe, offic. van gez. 3e kl. en Timmermans, offic. van adm. 3e kl.

— Door het snuffelen van den hond van den veldwachter te Hoedekeuskerke, ontdekte hij, den 5den des morgens, een kinderlijkje in het secreet verstopt. Zekere dienstbode, op wie al dadelijk het vermoeden rustte, heeft hare euveldaad reeds bekend en is des avonds van dien dag naar het huis van arrest overgebragt. Of het kind geteeld heeft, is nog niet uitgemaakt.

— Te Bladen had men de onvoorzigtigheid een kindje van Mevr. J., oud 6 jaren, alleen bij een windmolen te laten; het niets kwaads denkende wicht wilde een der in werking zijnde molenwieken vatten, het naderde, en werd op de plaats doodgeslagen.

— De minister van oorlog heeft den corpscommandanten gelast, om de manschappen, die bij het algemeen depôt van discipline worden gedetacheerd, eerst geneeskundig te doen onderzoeken, omdat het gebleken is, dat vele bij dat depôt gedetacheerde militairen spoedig na hunne plaatsing, uit hoofde van zeer beperkte geestvermogens of lichaamsgebreken, voor de dienst zijn afgekeurd.

Bergen-op-Zoom, 7 Oct. Een aloud gebruik, beter gezegd misbruik, was jl. Zaterdag oorszaak, dat men een menschenleven te betreuren had. In de nabij gelegen gemeente Halsteren is het onder de arbeiders de gewoonte, bij gelegenheid der kermissen, de inwijding daarvan te vieren, door het gebruik van sterke dranken. Een arbeider, genaamd A. Langenberg, een jongeling van 21 jaren, leed aan de koorts; zijne kameraden raadden hem aan door het gebruik van jenever die af te drinken, waarvan het gevolg was, dat hijer onder bezweek, en als een offer van den drank bij zijne bedroefde moeder, eene weduwe wier steun hij was, te huis werd gebragt.

ENGLAND.

De Londensche dagbladen bespreken den tegenwoordigen finantieelen en commercieelen toestand in Engeland en elders. Zij beweren dat de tegenwoordige crisis daardoor bevorderd is, dat op hetzelfde oogenblik, waarop eene buitengewone vraag naar geld was, juist sedert eene maand geen goud uit Australië was ontvangen; zendingen, waarop men sedert langen tijd rekent.

De *Morning Chronicle*, opsommende de specie, welke de Engelsche markt in de afgelopen week aan de vreemde markt heeft moeten leveren, zegt dat de invoer sedert 11. Zaterdag slechts heeft bedragen 370,000 pd. st., terwijl de uitvoer niet minder was dan ongeveer 2 miljoen pd. st. Het is daarom dat de bank haar disconto zoo plotseling van 6 op 7 pCt. heeft gebragt.

FRANKRIJK.

De Parijsche *Moniteur* behelst een rapport des ministers van finantien aan den keizer betreffende den staat der finantien. (Zie ons vorig Nummer.) Het doel van dit document is klaarblijkelijk, om de bevolking eenigermate gerust te stellen. De invloed van dat rapport op den stand der fondsen is echter van weinig belang geweest. Het gerucht was in de diplomatieke kringen in omloop, dat de koning van Napels onbuigzamer is dan ooit en dat deze houding het cabinet geërgerd heeft, zoodat de Fransche flottijle dan toch vertrekken zou. De tijd zal het leeren. Zooveel meent men te Parijs te weten, dat de heer von Hubner geene goede tijdingen uit Napels medegebragt heeft en dat de Napelsche gezant te Weenen nu voor den derden keer zijne demissie heeft verzocht.

— Het onlangs verspreide gerucht, dat de conferentien der tweede gevolmagtigden reeds den 15den dezer te Parijs weder geopend zouden worden, wordt van daar tegengesproken, met de bijvoeging dat dit in allen gevallen niet voor den 15den November geschieden kan.

— Men spreekt van een huwelijk van den hertog de Cambacères met de prinses Mathilde Bonaparte, de dochter van prins Charles Lucien Bonaparte.

De *Moniteur Algérien* deelt een verhaal mede van eene ontmoeting der divisien Renault en Yusuf met de Kabylen. Het verlies der Franschen bestaat uit 12 doden en 49 gekwetsten; dat van den vijand moet aanzienlijk zijn.

— Uit een brief van den heer de Morny blijkt, dat hij binnen eene maand St. Petersburg denkt te verlaten en naar Parijs terug te keeren.

Parijs, 8 Oct. Door middel van de telegraaf vernemen men, dat gisteren te Ayaccio zeven linesschepen zijn aangekomen, waaronder de *Conqueror* en de *Wellington* met den admiraal Dundas aan boord, benevens twee corvetten.

— De heer Serrano heeft heden zijne geloofsbriefen aan den keizer overhandigd.

— Prins Napoleon is hier aangekomen.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 7 October. Volgens de jongste mededeelingen uit Weimar, is in de tolconferentien aldaar het voorstel, betreffende eene hoogere belasting van den tabak, definitief verworpen. Dit voorstel strekte zich niet enkel uit tot eene verhoging van belasting op den binnenlandschen, maar tevens tot eene vermeerdering van inkomende regten op den buitenlandschen tabak. Er bestaat alle uitzigt, dat de inkomende regten op de rijst verminderd zullen worden.

Weenen, 9 October. De *Oest. Ztg.* deelt een bericht uit Napels mede van 29 September, volgens 't welk de koning een eigenhandigen brief gezonden heeft aan keizer Napoleon en koningin Victoria. Hij verzoekt dat de Parijsche conferentie bijeengeroepen zal worden, om te beslissen op het vraagstuk, betreffende de amnestie en de organieke hervormingen, op welke men aandringt.

DENEMARKE.

Den 4den Oct. is de Deensche rijkdag door den minister van binnenl. zaken, den heer Unsgaard, namens den koning geopend. Beide kamers hebben zich vervolgens geconstitueerd. In de tweede kamer werd de heer Rotwitt met 61 van de 74 stemmen tot president benoemd; de bisschop Monrad en de staatsraad Schovelin werden tot vice-presidenten gekozen. De eerste kamer koos tot haren president den referendaris Bram en tot vice-presidenten de heeren Larsen en prof. Clausen.

ZWITSERLAND.

Te Bern is het gerucht verspreid, dat de Fransche gezant aldaar teruggeroepen zal worden.

Bern, 6 Oct. De ontevredenheid over de aangelegenheid van den spoorweg is toegenomen. Uit het canton Waadt wordt gemeld, dat te Morges eene volksvergadering heeft plaats gehad, bestaande uit 600 personen, welke de verklaring hebben afgelegd, dat de souveriniteit des volks in gevaar was en een centraal comité hebben benoemd, om een adres tot het uitvoerend bewind te rigten.

SPANJE.

Madrid, 6 Oct. De maarschalk Narvaez is hier aangekomen.

Madrid, 8 October. De heer Gabriel Garcia y Tassara is benoemd tot gezant te Washington.

Men heeft een aanvang gemaakt met het gereed maken eener expeditie naar de Afrikaansche kust.

PORTUGAL.

Met de *Madrid* zijn tijdingen ontvangen uit Lissabon van 29 Sept. Deze boot wachtte bij het binnenvaren van de Sulent te vergeefs op loodsen, hetgeen reeds het tweede geval van dien aard moet zijn. Te Oporto waren de quarantaine maatregelen nog steeds van kracht. De Spaansche gezant te Lissabon, de heer Corradi, voormalig redacteur van de *Clamor publico* was door den koning tot ridder der Christus-orde benoemd. Men weet dat de heer Corradi een hevige tegenstander is van de politiek van O'Donnell, en terstond na den coup-d'état zijn ontslag heeft ingediend en dat reeds zijn opvolger, zekere Pastor Diaz, naar men zegt, benoemd is. Deze benoeming heeft dus eene staatkundige beteekenis. Men zeide dat de agent der Portugesche regering te Londen belast was, de Engelsche bankiershuizen tot offerten voor de geprojecteerde nieuwe leening te bewegen.

EGYPTE.

In den nacht van den 11den dezer, zoo schrijft men onder dagteekening van 21 October, uit Suez, werd omstreeks 3 ure, eene aardbeving alhier gevoeld, die vrij lang aanhield. De oude huizen en minarets te Cairo werden beschadigd en te Suez en Alexandria kwamen eenige menschen om.

BRITSCH-INDIË.

Men schrijft van Singapore, dd. 28 October: Met de *Ferry Cross* kwam van Hongkong alhier aan de heer Tropilong, de onlangs benoemde Fransche consul te Padang. Onze Fransche naburen schijnen ons dus vooruit te zijn in de vervulling der consulaten, welke in de Nederlandsche havens van Indië zijn opgericht.

Wij vernemen, dat de Fransche consul-generaal voor Batavia weldra te Singapore verwacht wordt, even als al de andere Fransche consuls voor Nederlandsch-Indië, welke van den consul-generaal hunne instructiën zullen ontvangen.

De heer Tropilong is, naar wij vermeenen, een neef van den president van den Franschen senaat en bekleedde vroeger de betrekking van consul op Manilla. Gedurende een jaar verblijft op Macao, oogtte hij de achtung van een iegelijk in en hij zal, zonder twijfel, door de ingezetenen van Padang met vreugde worden ontvangen.

— De dagbladen van Ceylon deelen een vreeselijk treurspel mede. Twee mannen, Davidson en Wells genaamd, de laatste waarvan in de binnenlanden eene kroeg hield, zaten den ganschen nacht op, te zamen drinkende. Om 7 ure des morgens gingen zij naar bed en Davidson sloot de deur. Een paar minuten daarna schoot Davidson met eene pistool Wells in den nek, en de lading veroorzaakte eene vreeselijke wond. Nu volgde een woedend gevecht tusschen den moordenaar en den stervende, waarbij stoelen en tafels gebroken werden. Het bloed van Wells spoot tot op het bed en de kamer was bedekt met geronnen bloed. Wells stierf spoedig. Davidson opende de deur en gaf bedaard eenige orders aan een bediende, sloot de deur weder en schoot zich zelve voor den kop. Zijn lijk viel over dat van Wells. Het blijkt, dat de bedienden bevreesd waren, tusschen beiden te komen, dewijl Davidson, dronken zijnde, steeds moorddadige voornemens koesterde, en kort te voren een bediende eene pistool voor het hoofd had gehouden.

SANDWICH EILANDEN.

Den 19den Julij jl. is het huwelijk van Z. M. Kamehameha den IVde met Miss Emma Rooke met veel plegtigheid voltrokken. Het weder begunstigde dit huwelijksfeest, en van alle schepen, consulaire en openbare gebouwen wapperden de vlaggen. De kerk was fraai versierd en bevatte omstreeks 3000 personen. Het huwelijk werd naar den Engelschen ritus, door Dr. Armstrong, zoowel in de taal van Hawajia als de Engelsche, voltrokken. Z. M. scheen eene volmaakte gezondheid te genieten; hij was in groot uniform gekleed en had het zwaard op zijde. Z. H. is thans 23 jaren oud en in het tweede jaar zijner regering. Emma Rooke, de tegenwoordige koningin der Hawajian eilanden, is de aangenomen dochter van Dr. T. C. B. Rooke. Haar ouderdom is 18 jaren, hare afkomst deftig en zij heeft de beste Engelsche opvoeding, welke op deze eilanden te verkrijgen is, genoten. Bij haar huwelijk was zij in de rijkste witte geborduurde zijde gekleed en droeg een smaakvollen bruidslinjer, terwijl een hoofdkapsel van witte rozen en oranjebloesems haar een voorkomen van netheid en schoonheid gaf, waaraan Parijsche kunst slechts zeer weinig zoude hebben kunnen toevoegen.

Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Electro-Magnetische Schrijf- of Druk-Telegraphie.

Daar wij nu ook thans op Java de zoo lang gewenschte versnelde communicatie, door middel der electro-magnetische telegraphie hebben verkregen, en de werking daarvan, naar wij gelooven, voor velen nog onduidelijk is, zoo vermeenmen wij onzen lezers geene ondienst te zullen doen, met hier eene zeer beknopte, doch zoo veel mogelijk duidelijke, beschrijving daarvan te geven, terwijl wij tevens vooronderstellen, dat dit artikel wellicht ook van eenig nut kan zijn voor zoodanige jonge lieden, die zich gaarne als telegraphist zouden willen opleiden.

Onder telegraphie verstaat men de wijze om spoedig, op verre afstanden, hoorbare of zichtbare teekens over te brengen. Hoewel men allerlei soorten van telegraphie heeft bedacht, zoo zullen wij ons echter alleen bepalen, tot eene korte en duidelijke beschrijving van het, door den Amerikaanschen natuurkundige Morse, daarvoor uitgedachte en bijna overal in gebruik zijnde electro-magnetische schrijffapparaat. Voor en aler wij echter hiertoe overgaan, zullen wij kortelijk trachten uit te leggen, wat men door het galvanisme en electro-magnetisme moet verstaan, voor zoover zulks namelijk op de telegraphie van toepassing is.

Galvanisme noemt men de oorzaak van het electricke aanwezig in twee verschillende lichamen, namelijk twee verschillende metalen, of een metaal en een ander ligchaam, bij hunne onderlinge aanraking. Wanneer namelijk twee verschillende lichamen, vooral twee metalen, zich aanraken, zoo heeft er aan de aanrakingpunten eene ontwikkeling van electriciteit plaats. De sterkte dier ontwikkeling hangt hoofdzakelijk af van de soort der zamen gebrachte lichamen. Prof. Galvani is in 1786 de eerste ontdekker hiervan geweest; Volta heeft hem gevolgd, terwijl na dien tijd vele natuurkundigen hieraan eene aanmerkelijke uitbreiding hebben gegeven.

Onder electro-magnetisme verstaat men de wederkerige werking van electriciteit en magnetisme, of de naarstelling van magnetisme door den electricen stroom. In 1820 maakte prof. Oersted de opmerking, dat de magneetnaald, in de nabijheid gebragt zijnde van een electricen stroom, van hare natuurlijke rigting afweek. Omgeeft men nu zulk eene naald met een aantal geïsoleerde omwindingen, zoo heeft men een galvanometer. De electricke stroom werkt echter niet alleen op magneten, maar is ook in staat in week ijzer magnetisme op te wekken. Dit geschiedt het beste, wanneer men, om een stuk hoefvormig gesmeed ijzer, een met zijde of katoen omponnen rood koperdraad wikkelt, en hierdoor den stroom lijd. Onmiddellijk is dit stuk ijzer in een magneet herschapen, doch verliest ook dadelijk weder zijne aantrekkingskracht, zoodra men den stroom verbreekt. Men noemt een zoodanig stuk ijzer: electro-magneet.

Nu een enkel woord over galvanische batterijen. Eene galvanische batterij is eene vereeniging van galvanische elementen, dat wil zeggen, eene verbinding van metalen en leidende vloeistoffen. Hoewel men een aantal soorten van galvanische elementen heeft uitgedacht, zoo zullen wij hier alleen melding maken van de Daniëlsche batterij, daar deze meest overal door hare, hoewel ook zwakke, dan toch constante werking, bij de telegraphie in gebruik is.

Dezelve bestaat uit een bierglas, een poreus aarden potje, een sinken- en een koperen cylinder, welke vier stuks men in elkander plaatst. In het potje zet men den sinkcylinder, buiten om het potje den kopercylinder, en deze drie plaatst men in het glas. Nu vult men de ruimte tusschen het glas en den kopercylinder aan met eene oplossing van sulphas cupri, terwijl men het potje, waarin zich de sink bevindt, met zeer verdund zwavelzuur vult. Aan den koperzooewel als aan den sink-cylinder, soldeert men een koperdraad tot leiding van den stroom. Meerdere zulke elementen bij elkander gebragt, vormen eene batterij. Bij de verbinding zij men echter indachtig, dat het sink van het eene aan het koper van het andere element wordt verbonden, zoodat de einden wederom een sink- en een koperpool vormen, aan welke men den naam geeft van positieven en negatieven stroom.

Thans, nu wij kortelijk hebben aangestipt, wat men moet verstaan door telegraphie, galvanisme, electro-magnetisme en galvanische batterijen, zullen wij overgaan tot eene beknopte, doch zoo veel mogelijk duidelijke, beschrijving van het electro-magnetische druk- of schrijffapparaat van Morse.

Dit toestel bestaat, behalve uit eene locaal- en linie-batterij, uit de navolgende stukken: een schrijffapparaat, een relais, een kruk of sleutel, een galvanometer en een commutator of stroomverwisselaar. Bij sommigen heeft men nog eene wekerbatterij met wekker. Dit instrument wordt echter alleen bij nachtdienst gebruikt.

Het schrijffapparaat dient om het telegraphisch schrift te voorschijn te brengen. De relais heeft men daargesteld, om op verre afstanden met eene betrekkelijk kleine batterij te kunnen seinen, daar anders de stroom te zwak is. Door den kruk of sleutel brengt men den stroom naar verkiezing kort of lang over, en maakt hierdoor de teekens of het telegraphisch schrift. De galvanometer dient om te zien of er stroom aanwezig is, en de commutator om den stroom te verwisselen, dat wil zeggen, om naar verkiezing op een of ander station het sein al of niet over te brengen.

Het schrijffapparaat bestaat uit een reghoekstaanden electro-magneet, waarboven zich het anker bevindt, waaraan een hefboom is verbonden, die in een stalen puntje eindigt, zoodat wanneer dit anker door den magneet wordt aangetrokken, het stalen puntje zich oplicht, en tegen eene daarboven geplaatste en door een raderwerk voortgetrokken strook papier drukt. Is deze drukking kort, zoo ziet men op het papier eene punt, is zij lang zoo heeft men eene streep. Uit zulke punten en strepen is het telegraphisch alfabet te samen gesteld.

De relais, die meer gevoelig is dan het schrijffapparaat, bestaat insgelijks uit een electro-magneet met anker, en dient om door den zwakken, van het verwijderde station komenden stroom, eene nieuwe batterij (locaalbatterij) op de plaats, waar het sein ontvangen wordt, te sluiten, en den meer krachtigen stroom van deze laatste direct op het seintoeestel te doen werken.

De kruk of sleutel bestaat uit een koperen hefboomje, dat door eene veer steeds is opgeligt, en daardoor het verband van den stroom op het volgende station afbreekt. Drukt men op deze kruk, zoo gaat de stroom door, en het sein wordt, zoo als reeds vroeger is gezegd, overgebragt.

De galvanometer bestaat uit een klos opgewonden fijn geïsoleerd rood koperdraad, waarin zich eene magneetnaald bevindt. Gaat er een stroom door dezen draad, zoo wijkt de naald af. Dit instrument dient alleen om tot de overtuiging te komen, dat er al of niet stroom aanwezig is.

De commutator bestaat uit een vlak liggend koperen plaatje, door eene zaagsnede in meerdere stukken verdeeld. Deze stukken kunnen weder aan elkander gevoegd worden door inzetten van koperen stoppen, zoodat men den stroom, naar een volgend station, naar goedvinden kan verbreken of doof laten gaan.

De wekker is zamengesteld weder uit een electro-magneet met anker, waaraan een hefboom is verbonden, aan welks einde zich een hamertje bevindt. Wordt dit aangetrokken door de doorlooping van den stroom, zoo ligt zich natuurlijk het hamertje op, en slaat tegen een daarachter geplaatst klokje.

Nu ten slotte nog een enkel woord over de draadverbinding van het toestel, de draadleiding en het telegraphisch schrift.

De draadverbinding van het toestel is als volgt: De relais wordt verbonden aan den commutator, de locaalbatterij en het schrijffapparaat.

De galvanometer aan de draadleiding en den sleutel. De commutator aan de relais, den sleutel, de aardplaat en de liniebatterij.

De sleutel aan den commutator, de galvanometer en de liniebatterij.

Het schrijffapparaat aan de relais en aan de locaalbatterij.

De draadleiding aan den galvanometer.

De aardplaat aan den commutator.

De liniebatterij aan den commutator en den sleutel.

De locaalbatterij aan de relais en het schrijffapparaat.

Onder draadleiding verstaat men het verband tusschen het eene en andere station. Doorgaans bestaat de draad uit met zink overtrokken ijzerdraad, om den roest of de oxydatie te voorkomen. Dezelve wordt zoo strak mogelijk gespannen, en rust, om de 60 à 70 el, op hooge houten palen. Daar de vochtigheid van het hout nogthans den stroom zou kunnen afleiden of althans verzwakken, zoo bevindt zich op iederen paal een goed verglaasd porcelein potje, waar de draad over of door geleid wordt. Duizend el wordt in den regel in eens gespannen, terwijl de zuiver schoon gemaakte einden, nadat men die eerst met binddraad goed vereenigd heeft, sterk aan elkander worden gesoldeerd.

Het is een algemeene regel bij electriciteit, dat alle contacten of aanrakingpunten zuiver metalliek schoon moeten zijn, om zoo veel mogelijk afwijking van stroom te vermijden.

Daar de batterij een + en - stroom geeft, zoo heeft men ook natuurlijk eene dubbele draadleiding noodig. In den laatsten tijd echter heeft de natuurkundige Steinheil ontdekt, dat men een der draden kan vervangen, door aan ieder station eene groote rood koperen plaat in den grond te plaatsen, daar de vochtig-

heid der aarde voldoende leiding voor den stroom aanbiedt. Deze belangrijke vinding heeft eene aanmerkelijke besparing van kosten ten gevolge.

Het telegraphisch alfabet bestaat uit punten en strepen, die men door korte of langere drukking van den sleutel op het schrijffapparaat te voorschijn brengt. Bij het seinen neme men wel in acht, dat de letters en woorden, door behoorlijk wit, goed van elkander gescheiden worden, daar anders het schrift onleesbaar wordt; daarom heeft men vastgesteld, de middellijn van een punt als eenheid aannemende, dat eene streep gelijk moet zijn aan drie punten; de ruimte tusschen de afzonderlijke teekens van eene letter gelijk een punt; de ruimte tusschen twee opvolgende letters gelijk drie punten, en de ruimte tusschen twee opvolgende woorden gelijk zes punten.

Voor en aler wij deze korte schets over de telegraphie sluiten, die zoo wij ons voorstellen, spoedig door een grooter werk, hetwelk wij thans onderhanden hebben, zal gevolgd worden, achten wij het, in het belang der wetenschap, niet ondienstig, van eene onlangs door ons gedane proefneming alsnog melding te maken.

De zware onweders, die hier heerschen, zijn namelijk oorzaak van vele beschadigingen aan de lijn. Dit bragt ons op het denkbeeld, of ook de geleidingsdraad boven den grond niet door iets anders kon vervangen worden, even zoo als het ons gelukt is, zonder direct verband, langs de spoorwegen door electriciteit te ontdekken, of er per ongeluk twee treinen op een en dezelfde rails tegen elkander inrijden, en alzoo den anders onvermijdelijken vreeselijken schok te voorkomen.

Wij dachten dus vooreerst aan de rivier, wijl, zoo als bekend is, water toch eene uitmuntende geleiding voor den electricen stroom aanbiedt.

Na gedane proefneming, evenwel zagen wij dat dit mislukte, en wel omdat de rivier te veel met de vochtige aarde in verband staat, en aan den stroom te veel afleiding of verdeeling geeft.

Hierop namen wij lange buizen van gutta percha, vulde die met water, en maakte de einden zorgvuldig met eene kurk en was dicht. Door ieder dezer kurken staken wij een koper haakje, zoodat zij beiden, door middel van het zich in de buis bevindende water, met elkander in verband stonden, lieten er alsnu den stroom doorgaan, en ontwaarden, al dadelijk, dat althans deze proef eenige nadere overweging verdient, wijl nu het afgesloten water de electriciteit zeer goed geleide.

Zoo dit nu op verre afstanden ook uitvoerbaar is, zoo zou men b. v. in den grond dikke porceleinen en met water gevulde pijpen kunnen leggen, waardoor vooreerst zeker eene groote besparing van kosten zou ontstaan, daar de palen, isolatoren, bliksemafleiders en de geleidingsdraad zeker veel meer kosten dan de porceleinen pijpen, ten tweede kan de luchtelectriciteit of bliksem geene schade aan eene zoodanige geleiding te weeg brengen, ten derde zou het werk veel spoediger kunnen worden daargesteld, terwijl men ten laatste ook nog gevrijwaard was voor beschadiging door kwaadwilligheid of wilde dieren.

Hoewel wij deze zaak niet als proefhoudend willen opgeven, daar wij ons niet hebben kunnen overtuigen, of de stroom, zoo hij een langen weg door het water moet nemen, even krachtig blijft, zoo vestigen wij toch niettemin de aandacht van deskundigen hierop, om, door vereenigde krachten, eene nadere proef in het groot te nemen, en, zoo ook de stroom door een grooten afstand mogt verzwakt worden, zoo zou dit wellicht door eene versterkte batterij kunnen worden te gemoet gekomen, iets hetwelk toch de kosten niet noemenswaardig vermeerderd.

A. A. MEYSENHEYM KNIPSCHAAR.

Scheepsberigten.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum	Vlag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van	Datum.	Agenten.
Novemb. 29	Nederlandsch. bark	Jacobus	J. J. van Loon	Rio de Janeiro.	19 Sept.	Tiedeman en v. d. Burg.
"	"	Christian	Bender	Singapore	19 Nov.	C. Bahre en G. Kinder.
"	30 Nederlandsch. 3 mast schoen.	Valparaiso	B. J. Kok	Nagasaki	12 "	Tiedeman en v. d. Burg.
"	Zweedsch. bark	Balder	Robinson	Zweden	"	Busing Schröder en co.
Decemb. 1	Nederl. Indisch brik	J. C. Ross.	J. G. C. Ross.	Cocos Eiland	23 "	Adam en co.
"	2 Nederlandsch. brik	Hendrina	"	Amsterdam	"	"
"	"	Europa	"	Rotterdam	"	Reynat en Vinja.
"	Nederl. Indisch bark	L'Esperance	J. Huwart	Indramayoe	21 Nov.	B. J. Jacobs.
"	"	Argo	G. Pohlman	Cheribon	19 "	D. N. Buys en co.
"	"	Langan Lamongan	T. Deighton	Samarang	1 Dec.	MacLaine Watson en co.
"	"	Polembang	Roseboom	Soerabaya	"	W. Cores de Vries.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch. fregat	Generaal van den Bosch	F. Parlevliet	"	van Ommeren, Rueb en co.
" bark	Aegedis en Pauline	Veltman	Amsterdam	B. Kopersmit en co.
" "	Vier Gebroeders	C. Vonck	Kaap de Goede Hoop.	"
" "	Doelwyk	Swart	Rotterdam	"
" "	Juno	Chevalier	"	"
" fregat	Johannes Marinus	Verburg.	"	"
" bark	Wilhelmina en Clara	H. de Wya	Japan.	Haeger en Schuurman.
" "	Clio	Wynselen	Amsterdam	"
" "	Christina Agatha.	W. L. Eink	"	MacLaine, Watson en co.
" schip	Elsabeth	H. F. Klok	Soerabaya.	Landberg, Besoot de Bie & co.
" bark	Zaanstroom	Van Streyn	"	Tiedeman en van der Burg.
" bark	Jacobus	J. J. van Loon	"	"
" 3 mast schoen.	Valparaiso	E. J. Kok	"	"
" schip	India	d'Arnaud Gerkens.	Rotterdam	Reynat en Vinja.
" 4 mast schooner	Argo	A. Weber	Rotterdam	"
" brik	Arend	L. A. Hus	"	Dummler en co.
Nederl. Indisch bark	Fatbool Yoesoer	Sech Baezoer.	Soerabaya	D. N. Buys en co.
" "	Faidool Rachman.	Said Segaf	Soerabaya	"
" "	Srie Palembang	Tjioa Tjontjoan	"	"
" schoen.	Faidool Karim	Said Hariman	"	B. J. Jacobs.
" birk	Harriet	Ballard	Rembang.	Adam en co.
" "	J. C. Ross	J. G. C. Ross.	Cocos-Eiland	"
" bark	Marienne Antoinette	Lebert	Samarang.	B. Kopersmit en co.
Engelach "	Mary Ann	Davidson	Cowes	Martin, Dyce en co.
" bark	Pioneer	Ingleton	Singapore.	"
Amerikaansch. schip	Kit Carson	S. Crowell	"	Paine, Stricker en co.
" bark	Mary Parker	Barnard	"	"
" schoen.	Claremont	Swinerton	Amerika	Adam en co.
Zweedsch. bark	Balder	Wickstrom.	Nederland	Metendorff, Wilmans en co.
" "	Balder	Robinson	"	Busing, Schröder en co.
Bremer. birk	Auguste	E. K. F. Hasselhoff.	Te Koop.	"
Hamburgsch. "	Christian	G. F. N. Binder	Macassar.	C. Bahre, en G. Kinder.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Naar
Nov. 30	Nederl. Indisch	Ida Wilhelmina	B. P. Weyland	Soerabaya.
"	"	Hamsdanij	Mackensie	Macassar.
"	"	So-Oldin	Sech Baradja	Indramayoe.
"	Nederl. Indisch	Olivier van Noord.	F. Geyt	Samarang.
"	"	Java's Welvaren	de Voor	Nederland.
Dec. 2	"	Julie Claire	A. van Oosterom	Samarang.
"	Engelsch	Ino	A. Welter	Singapore.
"	3 Nederl. Indisch	Gatmeer	Sech Baosser	Soerabaya.
"	"	Fatahool Moesarak.	Moh. Said	Sam. en Bandjermassing.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van
Nov. 21	Ned.	bark Australie	D. B. Jochems.	Samarang.
"	"	María Adriana	S. v. d. Held.	Batavia.
"	N. I.	" Hoksing	Ho Boenting	Riouw.
"	"	" Said Maskoor	Hadjie Imaeil	Batavia.
"	Ned.	" Ridderkerk	A. H. Pesant	"
"	"	schooner Emelie	Eschausier	"
"	24 N. I.	" Sarie Borneo	Hadjie Said	Bandjermass.
"	"	kotter Lüttele Tot	Katjoeng	Sumamp.
"	Ned.	schip Biesvoech	J. H. Muggo	Batavia.

Vertrokken schepen van Soerabaya.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Naar
Nov. 22	Z. M.	stooms. Etna	lt. t/s. Clarkson	Batavia.
"	N. I.	bark Indramayoe	Sech Oenalkaterie	"
"	"	kotter Krabbe	Merdam	"

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. Indisch kotter	Eduard	Bagong	Batavia	
Nederl. Indisch schip	Henriette	J. van Loenen	Amsterdam	Adam & Co.

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA
van den 27 tot en met den 28 November 1856

Met het Franche schip *Bougainville*, kapt. *V. Albo*, de heer *G. T. Eijnd*, naar Soerabaja.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia van den 22 tot en met den 25 Nov. 1856.

AANVOER.

Terug-uitzee per ned. schip *Kenau Hasselaar*, gez. Lindeman, agt. G. Suermoudt en co.
2 vn. zoutvleesch. *Ladbeer*.
150 pic. rotting. 450⁰⁰/₁₀₀ do. cassia. 5 do. koffij. 1000 ps. buffel-huiden. 741¹/₂ @ indigo. 1420⁰⁰/₁₀₀ pic. suiker. *Dorrepaal en co.*
2707 pic. rijst. 702⁰⁰/₁₀₀ do. suiker. *Dammit en co.*
11 coll. diversen. 1 kt. jap. goederen. 152⁰⁰/₁₀₀ pic. suiker. van den *Breek en Veckens*.
3000 koehuiden. *MacNeill en co.*

Van Sydney per ned. schip *Zaanstroom*, gez. E. v. Strojien, agt. Tiedeman en v. d. Burg.

80 keld. generer. *Gesago*.
Van Soerabaya per ned. schip *Burgemeester Hoffman*, gez. Dijkama, agt. v. Ommeren Rueb en co.

9000⁰⁰/₁₀₀ pic. suiker. *N. H. M.*
60 pic. rotting. *Cores de Vries*.

Van de Lampons per prauw Schuit gez. Simboen.

92 pic. gomelastiek. 6 do. witte peper. 5 do. negelen. 3 do. dammer. *Tan Apauw*.

Van de Molukkes, Soerabaya en Samarang per ned. stoomsch. *Macassar*, gez. Schmidt, agt. Cores de Vries.

5 ka. diversen. 3 pakjes receptissen. *Order*.
f.1000.—receptis. *Gumpnick en Straus*.

1 kt. mac. olie. *Hughan*.
1 pakje *Kan Tjengtieng*.
34 ka. kajoepoetie-olie. *Order*.

1 kt. *Lawick v. Pabst*.
2 kn. koopwaren. van *Copellan*.
2 pakjes *MacLaine Watson en co.*
1 kistje *Order*.

van Soerabaya.

1 kt. ijeren deksels. 3 ka. koopmanschappen. *B. v. Leeuwen en co.*
5 ka. manufacturen. *Adam en co.*

1 kt. koopmanschappen. van *Riet en ter Gouw*.
500/m. java sigaren. *Tan Yangba*.
45/m. java sigaren. *Sech Salim*.
enige gouv. goederen. *Gouvernement*.

Lading van Timor.
20 pic. was. *Order*.
125 coll. gouv. goederen. *Gouvernement*. v. Samarang.

Lading voor Padang.
76 kod. tabak. 60 krاندj. tabak. 13 tromm. beschuit. 5/m. java sigaren. *Order*.

UITVOER.

Naar Rotterdam per ned. schip *Nederland*, gez. Ruiters, agt. G. Suermoudt en co.

1 kt. thee. 8009⁰⁰/₁₀₀ pic. suiker. 1 kt. gember. 08⁰⁰/₁₀₀ pic. koffij. *MacNeill en co.*

657¹/₂ @ indigo. *Oliphant en co.*
2425 @ indigo. *Wormuth en co.*
3500 ps. koehuiden. 500 do. buffelhuiden. 1 kt. confituren. 1 pic. koffij. 2860⁰⁰/₁₀₀ @ indigo. *Dorrepaal en co.*

1004 ps. buffelhuiden. 3231 pic. rijst. 100 do. rotting. *Agenten*.
9 pic. notenmuscat. 17⁰⁰/₁₀₀—27⁰⁰/₁₀₀ pic. notenmuscat. 18 doz. specorij olie. *Hunter Houghton en co.*

Naar Nederland per ned. schip *Vooruit*, gez. Kool, agt. van Ommeren Rueb en co.

11,127 pic. rijst. 504 do. zw. peper. 100 do. verfhout 1700 do. buffelhuiden. 360 @ vanille. 7 pic. cassia. 38 pic. rotting. *Agent*.
56 pic. rijst. 5 do. notenmuscat. 1¹/₂ do. soeie. 110 do. cassia. 2 ka. suren. 635¹/₂—14¹/₂ buffelhuiden. 180 ps. koehuiden. *Haager en Schuurman*.

300 ps. buffelhuiden. 2955 @ arrowroot. 30 pic. kancol. 1 do. rijst. 1/2 pic. suiker. 3 ka. diversen. *Bahre en Kinder*.

2 pic. koffij. 1 ka. gember. *Mispellblom Heijer*.
4 ka. diversen. *Brunstang*.
2 stoelen. 4 coll. diversen. 8 planken. *Paine Stricker en co.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *María Veronica*, gez. Mulder, agt. Moormann en co.

120 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar de Lampons per prauw *Majang* gez. Pa Lasia.

125 pic. rijst. *Tan Tjiang*.

Naar Cowes per Namb. schip *Argo*, gez. Gerrits, agt. Bahre en Kinder.

6206 pic. rijst. 30 do. dammer. *Tolken Veget en co.*
73 pic. tamarinde. 4 ka. leder en lederwerk. 50 pic. sapanhout. uit entrep. *Bahre en Kinder*.

3 vn. vleesch. uit entrep. *Hughan*.

Naar Amerika via Padang per Am. schip *Panama*, gez. Gravis, agt. Dummler en co.

3467 pic. suiker. 64 do. rotting. 25/m. stroozakken. 1 pic. stroogaren. 200 ps. kat. zakken. *Dummler en co.*
11/m. ps. stroozakken. *Paine Stricker en co.*

Naar Nederland via Bantam per ned. schip *Goede Verwachting*, gez. de Vries, agt. Paine Stricker en co.

125 pic. rotting. 850 do. tin. *N. H. M.*

Naar Havre via Padang per Fr. schip *Julie Cesar*, gez. le Sergeant, agt. G. Suermoudt en co.

10/m. goenie-zakken. 1249⁰⁰/₁₀₀ pic. tin uit entrep. 1999 ps. koehuiden. *Agenten*.

Naar Nederland per ned. schip *Jan Schouten*, gez. Coening Meijer, agt. Haager en Schuurman.

450 pic. tin. 120 do. rotting. 9000⁰⁰/₁₀₀ do. suiker. 2640 do. koffij. *N. H. M.*

Naar Amerika via Singapore per Am. schip *Ceylon*, Bassett, agt. Paine Stricker en co.

259 pic. dammer. 70 do. notenmuscat. 2 do. soeie. 198 do. gomelastiek. 129 pic. staartpeper. 2 ka. jap. goederen. *Paine Stricker en co.*

Naar Macassar, Timor en de Molukkes via Samarang en Soerabaya per ned. ind. stoomsch. *Padang*, gez. Schipper, agt. Cores de Vries.

10 ka. kramerijen. (5 bn. garen 1 bl. woll. goederen. 1 kt. woll. goederen. 4 ka. man. sigaren. 5 do. kramerijen. 14 do. manufacturen. uit entrep.) *Bahre en Kinder*.

8 ka. gedr. katoen. uit entrep. *Bart Nijrtje en co.*
1 kt. gedr. katoen. uit entrep. *Matsendorff Wilmans en co.*
1 kt. diversen. (5 ks. gev. katoen. 7 do. sarongs. 3 do. rood garen. uit entrep. *Busing Schröder en co.*

18 vn. afget. bier. uit entrep. *Morgan Melbourne en co.*
25 ka. wijn. 10 do. cognac. uit entrep. *v. d. Meulen en co.*
4 ka. diversen. 4 vn. meel. *Sech Awab Tamisio*.

5 kn. wijnen. 3 do. rum. 1 do. bitter. 12 do. dranken. 20 do. vruchten op water en brandewijn. 5 md. min. water. van der

2 ka. koopmanschappen. *Sech Awab bin Soenkar*.
1 kt. kramerijen. 1 do. ijzerwerk. 5 vn. ijzerwerk. uit entrep. *Gumpnick en Straus*.

1 kt. kantoor en schrijfbehoeften. *H. M. van Dorp*.
1 kt. suikerwerk. 1 do. gordjngood. 1 do. franjes. 1 do. hoeden. 2 ka. japonnen. 1 do. zijde goederen. 1 do. fluweel. 1 do. oljven. 2 ka. tjindees. 1 do. madapollams. *Pareira en co.*

1 ka. china. schoenen. 30 corg. doeken. 4¹/₂ do. kain pandjangs. 10 corg. slendangs. *Kwee Goanhap*.
4 coll. afleidera. *Chaulan*.

2 ka. gev. katoen. *Moormann en co.*
6 slijpsteen. 1 kt. kwiksilver. *Agenten*.
10 ka. bl. salemporis. 10 bn. dekens. *Engelhard en co.*
40 coll. manufacturen uit entrep. *Martin Dyce en co.*

30 bn. goenie zakken. *Moormann en co.*
8 coll. bagagien. *Paine Stricker en co.*
1 kt. pijpen. 2 do. wijn. 1 do. bitter. 1 do. provisien. 1 pak zweepen. 3 ka. gealgt. 38 do. wijn. 2 do. provisien. 1 md. provisien en haring. 1 tromm. kleeren. van *Riet en ter Gouw*.

90/m. man. sigaren. 1 kt. zijde stoffen. *Mc. Ewen en co.*
1 kt. en 1 rol papier. *H. M. van Dorp*.
3 ka. kramerijen. *Hunter Houghton en co.*
6 ka. papier. van *Haren Noman en Kolff*.

1 pakje boeken. *Maatschappij Van Lijfr*.
50/m. sigaren. *Andreas en co.*
32 ps. gongs. (1 kt. katoenen. 2 do. coralen. 4 pakjes ivoren ringen. uit entrep. *Sech Abdul Rachman Djowas*.

10 vn. afget. bier. uit entrep. *Morgan Melbourne en co.*
30/m. man. sigaren. uit entrep. *Mc. Ewen en co.*
4 weegschalen. *Martin Dyce en co.*

4 vn. vleesch. uit entrep. *Cores de Vries*.
67 stav. ijzer. 2 boss. ijzer. 2800 @ boonen. 25 ka. beng. opium. 8 ka. turkech opium. 468 coll. div. gouv. goederen. *Gouvernement*.

Aan- en Uitvoer te Samarang van den 6 tot en met den 20 November 1856.

AANVOER.

Van Nederland via Batavia per ned. schip *Jan van Brakel*, gez. G. H. Harts.

2 vs. ossen-tongen. *J. G. Platt*.
50 kn. wijn. *Oliphant en co.*
30 osh. koolteer. 2 kn. koopmanschapp. 150 vs. boter. 1 kt. manufacturen. *Dorrepaal en co.*

2 kn. piano's. *G. L. van der Elst*.
1 kt. koopmanschappen. *C. Staal*.
7 kn. en 1 pakje manufacturen. *J. G. Thooft*.
293 stav. en 41 boss. staafijzer. *v. d. Breek en Veckens*.
1 kt. diversen. *MacNeill en co.*

1 kt. manufacturen en 1 pakje monsters. *M. A. Jasper*.
1 kt. passamentwerk. *H. A. van Rossum*.
en andere diverse lading van Nederland, bestemd v. Soerabaya.

Van China per ned. ind. bark *Pilades*, gez. C. Wenke.

8547 coll. div. chin. goederen. *Bah Ingtyes*.
100 ka. gember. 1 kt. chin. zijde en 2 kn. hoeden. *Scholtema*.
4 kn. en 1 pak regaal en 1 pak diversen. *Soesman*.

Van Nederland over Batavia per ned. bark *Australie*, gez. D. B. Jochems.

50 vs. boter. 48 hammen. 40 z. m. kazen en 13 kn. meubelen. van den *Breek en Veckens*.

Van Rotterdam per ned. schip *Nijverheid*, gez. E. L. Kerkstra.

20 kn. manufact. 105 vn. bier. 400 hammen. 300 vs. boter. 10 ka. suikerwerk. 25 ka. was-kaarsen. 120 ktj. gouds. kazen. 45 ka. marmereen tegels. 1 kt. silverwerk. 1 kt. laantaern bollen en 123 kn. gls- en aardewerk. van *Mannen en co.*

4 kn. en 2 blokken voor 1 olie-pers. *Kruthoffer en Soesman*.

9 pakken en 1 pakje monsters dekens en 4 pakken leder f. bitter. *C. Dammit en co.*

1 kt. leder. 1 schrift-tafel. 1 kt. diversen. 15 kn. en 5 ba. manufacturen. 1 kt. boeken en 1 kt. zijde stoffen. *Dorrepaal en co.*

1 piano en 1 kt. diversen. van den *Breek en Veckens*.
1 kt. hindmoet; gedr. appelen. Gnz., 2 osh. wijn en 20 vs. boter. *L. Udo de Haas*.

2 kn. kinder-speelgoed. *Oliphant en co.*
24 vn. boter. *D. A. Buys*.

1 kt. borstelwerk. 1 kt. glaswerk en 2 kn. manufact. *J. Hymen*.
17 kn. diversen. *J. G. Thooft*.

2 kn. vijlen en 1 bund. staal. *H. P. Heeremaar*.
1 kt. koopmanschappen. *B. Hasselman*.

1 kt. boeken. *F. W. Baumgarten*.
25/1 water leggers. 8 kn. div. suikerwerk en 5 kn. wijn. *Gesago*.

4 kn. spiegels. 20 vs. verw-stoffen. 40 keld. lijn-olie. 35 kn. goederen. 12 ankers asijn. 18 vs. gealgt. 6 pees rook-vleesch. 300 vs. boter. *Order*.

Van Nederland over Batavia per ned. schip *Pellus*, gez. J. Kool. Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 26 Nov. 1856 no. 95.

UITVOER.

Naar Amsterdam per Zw. schip *Oscar I*, gez. P. J. Horck. 6681 pic. suiker. *B. Kopersmit en co.*

Naar Nederland per ned. schip *Kenau Hasselaar*, gez. O. Lindeman. 2707 pic. rijst en 7029 pic. suiker. *C. Dammit en co.*

3000 koe-huiden. *MacNeill en co.*
152 pic. suiker. 11 coll. diversen en 1 kt. jap. werk. v. d. *Breek en Veckens*.

1420 en 1/2 pic. suiker. 150 pic. hindrotting. 450 pic. cassia. pic. mannetjes koffij en 1000 buffel-huiden. *Dorrepaal en co.*

Naar Nederland per Eng. schip *Gundreda*, gez. E. Stenbridge. 3836 pic. rijst en 1250 koe- en buffelhuiden. *C. Dammit en co.*

Naar Pecalongan per ned. bark *Margaretha Simonetha*, gez. F. J. Hoffman.

1346 koe-huiden. 11,048 @ indigo en 13,687 @ cochonille. *N. H. M.*

Naar Batavia ned. ind. bark *Marianna Anthoinette*, gez. J. C. Leber. 1800 balken en 86 dood-kist-plaken. *B. Kopersmit en co.*

Naar Batavia per ned. ind. bark *Naga Laut*, gez. F. A. P. Weenthol. 698 balken en 20 dood-kist-planken. *B. Kopersmit en co.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaja van den 4 tot en met den 18 November 1856.

AANVOER.

Van Moluccos per ned. ind. stoomsch. *Macassar*, gez. Schmidt, agt. W. Cores de Vries.

161⁰⁰/₁₀₀ pic. was. *Adam en co.*
1 keld. kenarie-olie. *Nagel*.
5 kn. jaggeweeren. *Gebr. van Delden*.

2 kn. soeie. 2 do. kajoepoetie-olie. 19 planken. 40 st. sandelhout. 181⁰⁰/₁₀₀ pic. was. Chinezen en Arabieren.

1 pak was. *Nash*.
enige goederen. bestemd voor Batavia.

Van Balie per ned. ind. bark *Hing Goan*, gez. Mohamad Tajep, agt. Tan Bindjang.

1064 pic. kedelee pitten. 212 pic. rijst. 383 pic. kapas. 81 kn. tabak. 118 pic. koffij. 292 st. koehuiden. f.986 aan sp. matten en kleinigheden. *Tan Bindjang*.

Van Nederland per ned. schip *Schoon Varend*, gez. Borchers.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 5 Nov. 1856 no. 89.

Van Batavia per ned. schip *Johannes Hendricus Fredinand*, gez. Lodewijk, agt. Fraser Eaton en co.

75 hammen. 43 vs. provisien. 90 ka. sigaren. *Gesago*.
Van Bandjarmassing per ned. ind. bark *Arif Bandjarmaas*, gez. Mohamat Arip, agt. Gesago.

1981 kl. boss. rotting. 9625 st. maloeke-matten. 13,300 st. kadj. matten. 3⁰⁰/₁₀₀ pic. was. *Gesago*.

UITVOER.

Naar Nederland per ned. schip *Suzanna en Elizabeth*, gez. C. Ouwehand.

125 pic. rotting. 400 do. tin. 2660 do. koffij. 10,000⁰⁰/₁₀₀ do. suiker. *N. H. M.*

1 kt. man. sigaren. *Fraser Eaton en co.*

Naar de Moluccos, Macassar en Timor per ned. ind. stoomsch. *Ambon*, gez. Hugenholtz.

25 keld. generer. 6 osh. ordia. roode wijn. *Gebr. van Delden*.

3 kn. gedr. katoen. *Mc. Millan Marten en co.*
2 kn. beddetijk. *P. Kerrel en co.*

1 kt. ijzerwaren. *Kruer van Ouen en co.*
6 kn. prints. 1 kt. manufacturen. *Ruyt Cramer en co.*
4 kn. roode en witte sarongs. 1 vat patjols. van *Eck en co.*
1 kt. inh. jav. stoffen en kleinigheden. *Nash*.

100 kn. bier. *W. Cores de Vries*.
1 kt. gedr. katoen. van *Eck en co.*
2 kn. lijnwaden. *Adam en co.*

1 kn. manufacturen. *Ruyt Cramer en co.*
3 kt. man. sigaren. 2 kn. doeken. *Fraser Eaton en co.*
1 kt. kleederen. *Gebr. van Delden*.

3 ka. koopmanschapp. 1 kt. jaconets. van *Leeuwen en co.*
2 pic. aardappelen. 1 kt. speelgoed. 2 kn. uijen. 1 kt. ijeren. *Aschenbergh en co.*

17 vellen zoolleder. van der *Wiel*.
600 pic. rijst. 2